

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.015.01.2017
P/17/035

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/17/035 Realizacja prac rozwojowych na rzecz resortu obrony narodowej

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontrolerzy Roman Tadla, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/100/ 2017 z dnia 14 czerwca 2017 r.

Sławomir Kochman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/145/2017 z dnia 18 października 2017 r.

Marek Wójtowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/139/2017 z dnia 3 października 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-6)

Jednostka
kontrolowana Huta Stalowa Wola S. A., ul. generała Tadeusza Kasprzyckiego 8, 37-450 Stalowa Wola, zwana dalej HSW.

Kierownik
jednostki
kontrolowanej Bernard Cichocki, Prezes Zarządu HSW

(dowód: akta kontroli str. 3-9)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena i jej
uzasadnienie

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli HSW prawidłowo realizowała postanowienia zawartych z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) umów o wykonanie i finansowanie objętych kontrolą projektów na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa². Zadania przewidziane tymi umowami – rozliczone do dnia zakończenia

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

² Kontrolą objęto realizację przez HSW następujących projektów rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa:

- *Dywizjonowy moduł ogniowy 155 mm armatohaubic samobieżnych kryptonim KRYL* (projekt KRYL);
- *Nowy bojowy pływający wóz piechoty* (projekt BWP);
- *Zautomatyzowany system dowodzenia i kierowania ogniem dywizjonowego modułu ogniowego 155 mm lekkich armatohaubic kryptonim KRYL* (projekt ZSDiKO);
- *Nowy kołowy transporter opancerzony* (projekt NKTO)

HSW ustanowiona została liderem konsorcjów powołanych w celu realizacji projektu BWP, ZSDiKO oraz KRYL i sporządzała wnioski o finansowanie tych projektów. HSW wchodziła w skład konsorcjum powołanego w celu realizacji projektu NKTO, którego liderem ustanowiono Wojskowe Zakłady Mechaniczne S. A. (od 2014 r. „Rosomak” S. A) w Siemianowicach Śląskich.

kontroli – zostały wykonane w terminach zgodnych z postanowieniami tych umów lub w terminach wynikających z harmonogramów wykonania projektów zmienionych aneksami do umów. Koszty kwalifikowane rozliczonych etapów i zadań były zgodne z podanymi w kosztorysach zawartych w umowach. Zgodnie z postanowieniami umów, HSW przekazywała do NCBR informacje dotyczące stanu realizacji projektów i wydatkowania przyznaných środków.

W przebiegu projektów wystąpiły okoliczności, w większości niezależne od HSW, które spowodowały, że ich realizacja nie odbywała się w sposób sprawny i odpowiednio zorganizowany, pozwalający na uzyskanie pożądaných efektów w zakładanym pierwotnie okresie.

Już na etapie opracowywania wniosków o finansowanie objętych kontrolą projektów – realizowanych przez Konsorcja, których liderem ustanowiono HSW – nie zostały wskazane kluczowe zagadnienia, których pozytywne rozwiązanie determinuje realizację projektu lub brak pozytywnego rozwiązania uniemożliwi osiągnięcie zaplanowanych celów projektu, a także przewidywany czas rozwiązania każdego kluczowego zagadnienia. Złożone wnioski zaakceptowane zostały jednak przez NCBR.

W przypadku projektu KRYL, przewidywany w dniu zakończenia kontroli okres realizacji tego projektu wynosił 87 miesięcy, w sytuacji gdy pierwotnie w umowie założono na jego realizację 48 miesięcy. Do dnia objęcia projektu nadzorem Ministerstwa Obrony Narodowej (MON), tj. do dnia 5 lutego 2015 r., Konsorcjum zrealizowało 6 spośród 9 etapów realizacji projektu. Opracowano dokumenty etapu Określenie Założeń do Projektowania (OZP), tj. Projekt Konceptyjny (PK), Analizę Techniczno-Ekonomiczną (ATE) oraz Projekt Założeń Taktyczno-Technicznych (PrZTT) [TP]³. Etap projektu, w którym opracowano te dokumenty oceniony został bez zastrzeżeń przez Zespół Nadzorujący (ZN) w NCBR [TP].

Po objęciu projektu nadzorem MON, do czerwca 2017 r. ustalany był zakres w jakim realizowany będzie ten projekt, a w związku z tym także zakres jaki obejmować mają dokumenty etapu OZP, spełniające wymagania wynikające z tego nadzoru. W rezultacie powstała niezależna od HSW sytuacja, w której opracowywane są obowiązujące w przyszłości PK, ATE oraz PrZTT na armatohaubicę KRYL, [TP].

W stosunku do pierwotnie zakładanego harmonogramu o 8 miesięcy wydłużony został okres realizacji projektu BWP, ze względu na brak zatwierdzenia opracowanych przez HSW dokumentów, co skutkowało czasowym wstrzymaniem finansowania przez NCBR. Pomimo braku zatwierdzenia przez Inspektorat Uzbrojenia (IU) MON dokumentów wynikowych etapu wcześniejszego oraz ze względu na niespełnianie wszystkich parametrów określonych w Wymaganiach Operacyjnych, Konsorcjum na własne ryzyko realizuje III etapu projektu posiadając pozytywną ocenę merytoryczną II etapu projektu wydaną przez NCBR. Projekt obejmuje łącznie 8 etapów, a termin jego zakończenia określony został na czerwiec 2020 r.

W przypadku projektu ZSDiKO, w dniu 22 grudnia 2017 r. upłynął okres realizacji projektu wynikający z umowy. W dniu 7 grudnia 2017 r. NCBR wystąpił do HSW o sporządzenie aneksu technicznego wydłużającego o 4 miesiące okres realizacji projektu. Finansowanie tego projektu zostało wstrzymane od października 2014 r. ze

³ Z wystąpienia pokontrolnego wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010 ze zm.). W dalszej części wystąpienia fragmenty zawierające informacje podlegające wyłączeniu ze względu na tajemnicę przedsiębiorcy oznaczono jako: [TP].

względu na brak zatwierdzenia przez IU opracowanych przez HSW dokumentów Studium Wykonalności (SW) i Wstępnych Założeń Taktyczno-Technicznych (WZTT). Obowiązek opracowania tych dokumentów, przez Konsorcjum realizujące projekt, został określony w umowie o wykonanie i finansowanie tego projektu. Projekt obejmował 7 etapów. [TP].

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zarządzanie projektami z zakresu prac rozwojowych, w tym poprzedzonych badaniami naukowymi

Opis stanu faktycznego

1.1. W opracowanych przez NCBR założeniach do projektu BWP określono, że realizacja i zarządzanie tym projektem – w szczególności w zakresie organizacji kontroli, nadzoru i odbioru prac – ma być zgodna z metodyką prowadzenia prac rozwojowych w resorcie obrony narodowej. HSW uzyskała wgląd do tych założeń w lutym 2014 r., w wyniku zamieszczenia ich na stronie internetowej NCBR wraz z regulaminem konkursu 5/2014. Przed przekazaniem do NCBR wniosku o finansowanie projektu BWP, podmioty wchodzące w skład konsorcjum powołanego do jego realizacji, nie ustalały w formie uchwały, lub w innej formie, że we wniosku należy uwzględnić określone w założeniach ww. wymagania, dotyczące sposobu zarządzania projektem i jego realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 10-18)

Pan [ODO]⁴ – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami w HSW – wyjaśnił, że sposób zarządzania projektem został określony w umowie konsorcjum, którą załączono do wniosku o finansowanie projektu, a ponadto o sposobie realizacji i zarządzania projektem stanowiła umowa o jego wykonanie i finansowanie. Po ogłoszeniu konkursu i po zapoznaniu się z opisem pn. *Propozycja projektu do realizacji przez NCBR – temat: [TP]*, Konsorcjum nie podejmowało dodatkowych uchwał ani ustaleń odnośnie uwzględnienia założeń do projektu, ponieważ prace badawczo-rozwojowe na rzecz resortu obrony narodowej realizowane są zgodnie z metodyką określoną w stosownych decyzjach MON lub wprost w umowach na realizację pracy badawczo-rozwojowej.

(dowód: akta kontroli str. 13-18)

We wniosku o finansowanie projektu BWP, w punkcie G.2.3. *Sposób realizacji i zarządzania projektem, w szczególności w zakresie struktury i metodyki zarządzania projektem, organizacji kontroli, nadzoru i odbioru prac oraz sposobu dokumentowania czynności z tym związanych*, nie odwołano się do określonej w założeniach metodyki prowadzenia prac rozwojowych w resorcie obrony narodowej, tj. do metodyki określonej w załączniku nr 4 do decyzji nr 72/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie *pozyskiwania sprzętu wojskowego i usług dla Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*⁵. Odwołanie do metodyki prowadzenia prac rozwojowych w resorcie obrony narodowej nastąpiło w punkcie C wniosku *Część merytoryczna projektu*, w którym wyszczególniono wszystkie założenia ustalone przez NCBR dla projektu BWP. W punkcie G.2.3.

⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie imienia i nazwiska, ze względu na prywatność osoby fizycznej. **Wyłączenia takie zostały oznaczone w tekście jako [ODO].**

⁵ Dz. Urz. MON poz. 78 ze zm., dalej decyzja nr 72/MON

wniosku podano, że zarządzanie projektem odbywać się będzie z wykorzystaniem systemu [TP]. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu BWP podano, że Wykonawca zobowiązuje się zarządzać realizacją projektu zgodnie z ogólnie przyjętymi metodykami zarządzania projektami [TP]..

(dowód: akta kontroli str. 10-12, 155-274)

Pan [ODO] – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami w HSW – wyjaśnił: *W naszym rozumieniu punkt ten [punkt G.2.3.wniosku] określa narzędzia i środki (organizacyjne i techniczne) jakie wykorzystywane będą do realizacji i zarządzania projektem. [TP] został wpisany we wniosku w punkcie G.2.3. z zamysłem wyróżnienia go jako narzędzia informatycznego wykorzystywanego do prowadzenia projektu NBPWP. W rozumieniu metodyki prowadzenia projektu, oczywistym było i jest, że projekty badawczo-rozwojowe prowadzone są zgodnie z obowiązującą dla danego projektu decyzją Ministra Obrony Narodowej (w tym przypadku Nr 72/MON z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie pozyskiwania sprzętu wojskowego i usług dla Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej), tj. zgodnie z metodyką prowadzenia prac rozwojowych w resorcie obrony narodowej.*

(dowód: akta kontroli str. 13-18)

W założeniach dla projektu KRYL oraz ZSDiKO tj. projektów objętych odpowiednio konkursem 1/2011 oraz 4/2013, nie określono wymogu realizacji i zarządzania tymi projektami zgodnie z warunkami lub metodyką określonymi przez resort obrony narodowej. W założeniach ogólnych do tych projektów – w zakresie dotyczącym sposobu realizacji i zarządzania – podano, że projekty w całości miały być realizowane przez jednego wykonawcę, finansowanie i nadzór nad wykonaniem projektów będą sprawowane przez dyrektora NCBR, odbiór prac w ramach poszczególnych etapów realizowanych projektów będzie nadzorowany przez zespół powołany przez dyrektora NCBR, oraz że sposób zarządzania projektem przez wykonawcę był jednym z kryteriów oceny wniosków. W założeniach szczegółowych dla tych dwóch projektów nie podano informacji o sposobie realizacji i zarządzania projektami. HSW uzyskała wgląd do założeń dla ww. projektów w wyniku zamieszczenia ich na stronie internetowej NCBR, wraz z regulaminami konkursów. Regulamin konkursu 1/2011 zamieszczono w sierpniu 2011 r., a regulamin konkursu 4/2013 – w lipcu 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 10-12, 48-53)

We wniosku o finansowanie projektu KRYL, w punkcie D.2.3) *Ocena szans na osiągnięcie założonego celu, ocena istniejącego ryzyka, sposób realizacji i zarządzania, w szczególności w zakresie organizacji kontroli, nadzoru i odbioru prac, w zakresie dotyczącym realizacji i zarządzania projektem, wskazano na wdrożony w HSW system zarządzania jakością zgodny z wymaganiami AQAP 2110:2006⁶ oraz na certyfikowany system kontroli wewnętrznej obrotu z zagranicą. Stwierdzono, iż służą one zapewnieniu, że wszelkie działania są odpowiednio zarządzane i nadzorowane, a jakość produktów jest wciąż doskonała. Określono także, iż prace będą realizowane, nadzorowane, kontrolowane i odbierane zgodnie z warunkami ustalonymi w umowie z NCBR i w umowie ustanowienia konsorcjum, oraz że do obserwowania procesu realizacji prac będą zapraszani zainteresowani przedstawiciele gestora sprzętu oraz rejonowego przedstawicielstwa wojskowego, w celu uzyskania opinii odnośnie stosowanych rozwiązań, w świetle wymagań przyszłego użytkownika. Wskazano także na ryzyka w realizacji projektu. Zapisy dotyczące ryzyk przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.*

W ww. punkcie wniosku nie określono metodyki zarządzania projektem. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu określono, że Wykonawca zobowiązuje się

⁶ Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w zakresie projektowania, prac rozwojowych i produkcji

zarządzać realizacją projektu zgodnie z ogólnie przyjętymi metodykami zarządzania projektami np. [TP].

(dowód: akta kontroli str. 10-12, 19-47, 275-338)

We wniosku o finansowanie projektu ZSDiKO, w punkcie G.6.3. *Sposób realizacji i zarządzania projektem, w szczególności w zakresie struktury i metodyki zarządzania projektem, organizacji kontroli, nadzoru i odbioru prac oraz sposobu dokumentowania czynności z tym związanych*, w części dotyczącej HSW, zapisano: *Zarządzanie z wykorzystaniem standardów przyjętych w kierowaniu projektami z użyciem:* (zdanie niedokończone, po którym wystąpił szereg znaków w postaci gwiazdek). W częściach dotyczących pozostałych członków konsorcjum nie podano żadnych informacji. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu ZSDiKO określono, że Wykonawca zobowiązuje się w szczególności zarządzać realizacją projektu zgodnie z ogólnie przyjętymi metodykami zarządzania projektami np. [TP].

(dowód: akta kontroli str. 10-12, 339-410)

Pan [ODO] – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – wyjaśnił: *W regulaminie konkursu zawarte jest wymaganie dotyczące prowadzenia projektu na zgodność z przyjętymi standardami takimi jak [TP], bez określenia, które konkretnie standardy tych dwóch metodyk zarządzania projektami powinny być realizowane. Należy mieć na uwadze fakt, iż sama umowa z NCBiR oraz umowa konsorcjum reguluje i narzuca już pewne wzorce stosowane w ww. metodykach. (...) Podkreślić również należy, że żadna z ww. metodyk nie jest wdrożona w spółkach konsorcjum w pełni – są stosowane pewne wzorce z metodyk (czasami stosuje się wewnętrzne procedury kierowania projektem). Prowadzenie projektów na bazie ww. metodyk w państwach Europy zachodniej jest dość powszechne, niestety w Polsce temat ten jest dopiero rozwijany (np. według własnej wiedzy [TP]). Stąd też powołano w HSW S. A., w marcu 2017 r., Biuro Zarządzania Projektami wraz z kierownikami projektów, a w [TP] tworzy się właśnie strukturę jednolitą do zarządzania projektami, narzucającą również sposób prowadzenia wszystkich projektów, [TP] wraz z narzędziami informatycznymi. We wniosku powinno być wpisane (zamiast gwiazdek), iż prowadzenie projektu realizowane będzie w oparciu o wzorce wskazane w umowie konsorcjum oraz umowie głównej, bazując na wybranych standardach [TP]. Na dzień dzisiejszy nie potrafię odpowiedzieć na pytanie, dlaczego we wniosku nie znalazło się powyższe stwierdzenie.*

[TP].

(dowód: akta kontroli str.)

Wymóg zgodności realizacji i zarządzania projektem z metodyką prowadzenia prac rozwojowych w resorcie obrony narodowej został określony w założeniach do projektu NKTO. HSW, jako podmiot wchodzący w skład konsorcjum realizującego ten projekt, nie brała udziału w ustaleniach, że we wniosku o finansowanie projektu należy uwzględnić ww. wymóg.

Pan [ODO] – zastępca kierownika Biura Konstrukcyjnego HSW – wyjaśnił, że zgodnie z posiadaną wiedzą wymogi dotyczące realizacji i nadzorowania projektu były zawarte w regulaminie konkursu 4/2013 i w załączniku zawierającym wzór umowy jaką lider miał zawrzeć z NCBR w imieniu całego konsorcjum.

(dowód: akta kontroli str. 10-12, 54-58)

Zgodnie z instrukcją wypełniania wniosków o finansowanie projektów objętych kontrolą, w punkcie G.2.3. wniosku o finansowanie projektu BWP, ZSDiKO i NKTO oraz w punkcie D.2.3) wniosku o finansowanie projektu KRYL, należało wskazać kluczowe zagadnienia, technologie, poziom parametrów itp., których pozytywne rozwiązanie determinuje realizację projektu lub brak pozytywnego rozwiązania uniemożliwi osiągnięcie zaplanowanych celów projektu, a także przewidywany czas

rozwiązania każdego kluczowego zagadnienia wyrażony w miesiącach licząc od momentu rozpoczęcia projektu.

Podmioty wchodzące w skład konsorcjów realizujących wszystkie omawiane projekty nie ustalały w formie uchwały, lub w innej formie, że dla potrzeb sporządzenia wniosków o finansowanie projektów każdy z podmiotów przekazać ma ww. informacje wynikające z instrukcji wypełniania wniosków. We wnioskach o finansowanie projektów realizowanych przez konsorcja, których liderem ustanowiono HSW, nie zawarto zapisów wynikających z dyspozycji zawartej w instrukcji wypełniania ww. punktów wniosków. Sposób wypełnienia punktów G.2.3. wniosków o finansowanie projektów BWP i ZSDiKO oraz punktu D.2.3. wniosku o finansowanie projektu KRYL podano powyżej.

(dowód: akta kontroli str. 10-18, 48-53)

Pan **[ODO]** – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami w HSW – wyjaśnił, że w trakcie sporządzania wniosków, w kontaktach roboczych członkowie konsorcjów ustalali wsad merytoryczny do wniosków, w części dotyczącej zadań, za które byli odpowiedzialni. Podane przez nich informacje zawarto w opisach projektów, stanowiących część wniosków oraz załącznik nr 1 do umowy o wykonanie i finansowanie projektów. **[TP]**.

Pan **[ODO]** – Zastępca Kierownika Biura Konstrukcyjnego HSW – wyjaśnił: *HSW jako podmiot wchodzący w skład konsorcjum realizującego projekt NKTO brała udział w określeniu kluczowych zagadnień determinujących pozytywne zakończenie projektu. Decyzje były uzgadniane na posiedzeniach komitetu sterującego oraz koordynacyjnego (forma ustnych uzgodnień z wszystkimi członkami konsorcjum).* **[TP]**.

(dowód: akta kontroli str. 13-18, 48-58)

1.2. Według instrukcji wypełniania wniosków o finansowanie projektu BWP, ZSDiKO oraz NKTO (punktu F.1 *Analiza ryzyka realizacji projektu*), a także punktu D.2.3. wniosku o finansowanie projektu KRYL, w punktach tych należało oszacować ryzyko osiągnięcia pozytywnego rozwiązania w kluczowych dla realizacji projektu zagadnieniach. Dla kluczowych zagadnień należało wskazać okoliczności zmniejszające i zwiększające ryzyko niepowodzenia.

Wnioski o finansowanie projektów realizowanych przez konsorcja, których liderem ustanowiono HSW, nie zawierały analizy ryzyka z wyszczególnieniem procesu identyfikacji ryzyka, analizy jakościowej i ilościowej zidentyfikowanych ryzyk, planowanej reakcji na ryzyko, sposobu monitorowania i kontrolowania ryzyk. W punkcie F.1. wniosku o finansowanie projektu BWP wskazano na ryzyko techniczne. Określono jego główne czynniki: **[TP]** oraz możliwość zastosowania rozwiązań będących w trakcie prac koncepcyjnych, projektowych i wdrożeniowych. Ryzyko techniczne oceniono jako ryzyko na niskim poziomie. Podano, że w celu ograniczenia tego ryzyka zaangażowane będą ośrodki naukowe i instytuty wojskowe, które wykonywać będą niezbędne obliczenia, symulacje i badania modelowe, oraz że planuje się wykorzystywanie przez członków konsorcjum wyników prac badawczo-rozwojowych prowadzonych w ramach innych projektów. Podano, że określony przez NCBR termin realizacji projektu (36 miesięcy) jest za krótki dla prawidłowego wykonania założonych zadań, w związku z czym w harmonogramie realizacji projektu przyjęto 60 miesięcy. Wymieniono także ryzyko niewielkiego przekroczenia kosztów realizacji poszczególnych zadań ze względu na zmieniające się warunki ekonomiczne, które ograniczone zostanie do minimum poprzez określenie warunków finansowania w umowie na realizację projektu.

W punkcie F.1. wniosku o finansowanie projektu ZSDiKO oraz w punkcie D.2.3. wniosku o dofinansowanie projektu KRYL wskazano na ryzyko techniczne niespełnienia wszystkich wymagań gestora, które ze względu na doświadczenie

zdobyte przy już wdrożonych rozwiązaniach oceniono jako ryzyko na niskim poziomie. Wskazano także na ryzyko przekroczenia kosztów realizacji poszczególnych zadań z powodu dynamicznie zmieniających się warunków ekonomicznych, dotyczące głównie wykonawców zadań.

Ponadto, w punktach F.1. wniosków o finansowanie projektu BWP oraz ZSDiKO wskazano na funkcjonujący w HSW system zarządzania jakością i system kontroli wewnętrznej obrotu z zagranicą, a także na obserwowanie procesu realizacji przez przedstawicieli gestora – celem uzyskania opinii odnośnie stosowanych rozwiązań w świetle wymagań przyszłego użytkownika oraz na nadzór Rejonowego Przedstawicielstwa Wojskowego. We wniosku o finansowanie projektu BWP wskazano także na prowadzenie prac przez konsorcjum – którego skład i podział zadań w jego ramach zapewnić miał właściwą realizację projektu – oraz na nadzorowanie, kontrolowanie i odbieranie prac zgodnie z harmonogramem i warunkami zawartymi w umowie z NCBR.

We wszystkich wnioskach określono, że szanse na osiągnięcie zakładanego celu były wysokie z uwagi na doświadczenie wykonawców w tego typu przedsięwzięciach oraz wiedzę techniczną zdobytą przy realizacji projektów z zakresu obronności i bezpieczeństwa.

(dowód: akta kontroli str. 59-61)

Pan **[ODO]** – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – wyjaśnił, że ryzyka określone we wnioskach o finansowanie projektów wskazała HSW jako lider konsorcjum. Przy identyfikacji ryzyk – a także w planowaniu, zarządzaniu i zapewnieniu jakości – podobnie jak w każdej innej umowie i programie, HSW kierowała się wewnątrzzakładowymi regulaminami, regulacjami oraz obowiązującymi normami zarządzania i jakości. Ryzyka związane z parametrami technicznymi i zagadnieniami konstrukcyjno-technologicznymi zostały uznane za najistotniejsze i najbardziej wpływające na powodzenie projektu. Zaangażowania pozostałych członków konsorcjum w ocenę ryzyka, a także oceny pozostałych ryzyk, nie wymagał NCBR. Szczegółowa analiza ryzyk w pracach badawczo-rozwojowych przeprowadzana jest dopiero na etapie studium wykonalności, a nie etapie składania wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 62-71)

Podczas opracowywania wniosku o finansowanie projektu NKTO, przez lidera konsorcjum realizującego ten projekt, HSW nie dokonywała szacowania ryzyka osiągnięcia pozytywnego rozwiązania w zagadnieniach kluczowych dla realizacji tego projektu.

Pan **[ODO]** – Zastępca Kierownika Biura Konstrukcyjnego HSW – wyjaśnił, że *HSW wskazywała tylko kluczowe zagadnienia, które to ryzyko mogłyby zwiększyć. Na etapie opracowywania wniosku jest za wcześnie aby takie ryzyko oszacować, ze względu na brak podstawowej wiedzy np. w postaci zatwierdzonych Wstępnych Założeń Taktyczno-Technicznych. Szacowanie ryzyka odbywa się z reguły przy opracowywaniu założeń projektu w etapie OZP pracy badawczo-rozwojowej. Za ten etap projektu nie odpowiada HSW.*

(dowód: akta kontroli str. 54-58)

W trakcie realizacji projektu BWP zidentyfikowano ryzyka mogące utrudnić osiągnięcie zadań w zakładanym czasie. Ryzyka te wynikały z nieznanych rezultatów prac dostosowujących systemy i urządzenia do wymagań Zamawiającego oraz ich kosztów, a także z braku możliwości wiarygodnego zweryfikowania marketingowych deklaracji wykonawców oraz przewidzenia wszystkich uwarunkowań i wymagań wynikających w trakcie realizacji projektu. **[TP]** HSW poinformowała NCBR o zidentyfikowanych ryzykach w raporcie z zakończenia pierwszego etapu realizacji projektu BWP, przekazanym do NCBR w dniu 13 lutego

2015 r. W raportach z zakończenia etapów projektu KRYL oraz ZSDiKO nie informowano o stwierdzeniu sytuacji zwiększających ryzyko realizacji projektów.

[TP].

(dowód: akta kontroli str. 69-87, 1324-1399)

1.3. Zgodność określenia, we wnioskach o finansowanie projektów, sposobu realizacji i zarządzania projektem – w szczególności w zakresie organizacji kontroli, nadzoru i odbioru – z założeniami do projektów realizowanych w konkursach 1/2011, 4/2013 oraz 5/2014 przedstawiono w punkcie 1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli HSW uwzględniła większość wytycznych zawartych w regulaminach konkursów. Nie zostały wskazane jednak – między innymi – kluczowe zagadnienia, których pozytywne rozwiązanie determinuje realizację projektu lub brak pozytywnego rozwiązania uniemożliwi osiągnięcie zaplanowanych celów projektu, a także przewidywany czas rozwiązania każdego kluczowego zagadnienia, co usprawniłoby proces realizacji projektu.

2. Przebieg realizacji i stan zaawansowania projektów (prac rozwojowych, w tym poprzedzonych badaniami naukowymi)

Opis stanu
faktycznego

2.1. We wnioskach o finansowanie projektu BWP oraz ZSDiKO początkowy poziom gotowości technologii określono jako drugi (II)⁷. Jednocześnie we wnioskach tych (w *Harmonogramach wykonania projektów* oraz w *Opisie zadań w projektach*) podano, iż II poziom gotowości technologii zostanie osiągnięty w wyniku realizacji zadań kwalifikowanych do pierwszego etapu każdego z tych projektów. W ramach tych etapów należało opracować między innymi ATE oraz PrZTT, tj. wykonać zadania niewymienione wśród zadań warunkujących osiągnięcie poziomów gotowości technologii, określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia z 4 stycznia 2011 r. w *sprawie sposobu zarządzania przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju realizacją badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa*⁸.

(dowód: akta kontroli str. 88)

Pan [ODO] – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – wyjaśnił, że zgodnie z regulaminami konkursów Konsorcja były zobowiązane do wypełnienia wszystkich wymaganych pól wniosków i przesłania tak przygotowanych danych wyłącznie za pomocą elektronicznego systemu obsługi programów udostępnionego na stronie internetowej NCBiR. *Wobec powyższego, ustalenie początkowego poziomu*

⁷ Dziesięciostopniowa skala poziomu gotowości technologii określona w załączniku do niżej wymienionego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zgodnie z § 5 ust. 2 tego rozporządzenia, warunkiem rozpoczęcia prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa jest zastosowanie technologii, które uzyskiwały co najmniej VI poziom gotowości. W przypadku nieuzyskania co najmniej VI poziomu gotowości technologii, prace rozwojowe poprzedza się badaniami naukowymi, zapewniającymi uzyskanie wymaganego poziomu gotowości technologii.

⁸ Dz. U. z 2011 r. Nr 18 poz.91

gotowości technologii na poziomie II wynikało z informacji zawartych przez NCBiR w przygotowanym już wcześniej formacie wniosku, na którego zawartość merytoryczną i wizualną nie miał wpływu wnioskodawca.

Początkowy poziom gotowości technologii na poziomie II został ustalony przez NCBiR bez udziału Wnioskodawcy. Poziom został „na sztywno” zapisany w formacie wniosku na wykonanie projektu w zakresie badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa.

(dowód: akta kontroli str. 89-101)

We wniosku o finansowanie projektu KRYL nie określono danych w tym zakresie. W regulaminie konkursu obejmującego ten projekt nie sformułowano wymogu określenia początkowego poziomu gotowości technologii.

(dowód: akta kontroli str. 88)

We wnioskach o finansowanie wszystkich ww. trzech projektów, planowany do uzyskania poziom gotowości technologii określono zgodnie z założeniami do tych projektów, tj.: IX poziom we wniosku o finansowanie projektu BWP i projektu ZSDiKO oraz VIII poziom we wniosku o finansowanie projektu KRYL.

W umowach o wykonanie i finansowanie projektu BWP oraz projektu ZSDiKO poziomy gotowości technologii, przewidywane do uzyskania w wyniku prac rozwojowych realizowanych w ramach tych projektów, zostały określone zgodnie z podanymi w założeniach dla tych projektów oraz we wnioskach o ich finansowanie. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu KRYL określono, że w wyniku prac rozwojowych realizowanych w ramach tego projektu uzyskany zostanie IX poziom gotowości technologii, tj. poziom wyższy od określonego w założeniach dla projektu i wniosku o jego finansowanie.

Pan **[ODO]** – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami w HSW – wyjaśnił, że poziomy gotowości technologicznej dla każdego etapu zostały ustalone przez NCBR, w tym także poziom gotowości technologicznej przewidywany do uzyskania w wyniku prac rozwojowych realizowanych w ramach projektu KRYL, określony w umowie o wykonanie i finansowanie tego projektu.

(dowód: akta kontroli str. 88, 103-104)

We wniosku o finansowanie projektu NKTO – sporządzonym przez lidera konsorcjum, którego członkiem była HSW – początkowy poziom gotowości technologii określono jako pierwszy (I). Zgodnie z założeniami dla tego projektu, we wniosku tym – a także w umowie o wykonanie i finansowanie projektu – zaplanowano, iż w wyniku prac związanych z projektem zostanie uzyskany IX poziom gotowości technologii.

Pan **[ODO]** – Zastępca Kierownika Biura Konstrukcyjnego HSW – wyjaśnił, że na spotkaniu konsorcjum HSW zaakceptowała poziomy gotowości technologii przedstawione przez lidera konsorcjum.

(dowód: akta kontroli str. 54-58, 88)

Wartości poziomów gotowości technologii na zakończenie poszczególnych etapów realizacji projektów BWP, KRYL oraz ZSDiKO – podane we wnioskach o finansowanie tych projektów oraz w umowach o ich wykonanie i finansowanie – a także sposób ich określenia, omówiono w punkcie 11 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

2.2. Założenia ujęte we wniosku o finansowanie projektu KRYL były zgodne z założeniami szczegółowymi dla tego projektu, określonymi przez NCBR w regulaminie konkursu 1/2011.

[TP].

Realizacja określonych w ten sposób celów szczegółowych nie gwarantowała osiągnięcia tak sformułowanego celu głównego.

[TP].

(dowód: akta kontroli str. 1716-1717)

Zgodne z założeniami określonymi przez NCBR (w regulaminie konkursu 5/2014) były założenia ujęte we wniosku o finansowanie projektu BWP, w punkcie C. *Część merytoryczna projektu*. Zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku, do tego punktu skopiowano założenia podane w regulaminie konkursu. Określone przez NCBR założenia – dotyczące celu głównego projektu, celów szczegółowych, technologii krytycznych o znaczeniu determinującym powodzenie projektu, planowanego poziomu gotowości technologicznej – zawarto także w innych punktach wniosku.

Założenia dotyczące okresu realizacji projektu, ujęte we wniosku w punkcie *Opis zadań w projekcie* oraz w punkcie *Harmonogram projektu* nie były zgodne z założeniami NCBR oraz założeniami podanymi we wniosku w punkcie *Część merytoryczna projektu*. Według założeń podanych w regulaminie konkursu i ujętych w punkcie *Część merytoryczna projektu*, okres jego realizacji wynosić miał 36 miesięcy. We wniosku (w punkcie *Analiza ryzyka realizacji projektu*) podano, iż okres ten jest zbyt krótki dla prawidłowego wykonania założonych zadań, w związku z czym założono 60 miesięczny okres realizacji. Okres taki podano w punkcie *Przedmiot wniosku* oraz uwzględniono w opisie zadań w projekcie i w harmonogramie projektu.

(dowód: akta kontroli str. 105-106)

We wniosku o finansowanie projektu ZSDiKO, w punktach: *Część merytoryczna projektu*, *Przedmiot wniosku*, *Cel główny*, *Cele szczegółowe*, *Planowany okres realizacji projektu w miesiącach*, *Opis zadań w projekcie*, zawarto założenia szczegółowe dla tego projektu. Różnice pomiędzy założeniami szczegółowymi dla tego projektu – określonymi przez NCBR w regulaminie konkursu 4/2013 – a podanymi we wniosku w punkcie *Część merytoryczna projektu* oraz *Cele szczegółowe*, [TP].

(dowód: akta kontroli str. 105-106)

Pan [ODO] – Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW – wyjaśnił, że w ustalaniu założeń szczegółowych zawartych we wniosku o finansowanie projektu BWP uczestniczyły wszystkie podmioty wchodzące w skład konsorcjum poprzez weryfikację wniosku przed wprowadzeniem jego treści do systemu SOP. Wyjaśnił także, iż ustalenia założeń dotyczących wszystkich projektów objętych kontrolą, w których liderem konsorcjum ustanowiono HSW, odbywały się drogą telefoniczną, e-mail oraz podczas spotkań.

Pan [ODO] – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – wyjaśnił, że w *ustalaniu założeń szczegółowych* [zawartych we wniosku o finansowanie projektu KRYL oraz ZSDiKO] *brały udział wszystkie podmioty w sposób bezpośredni odpowiadające i wpływające na kształt docelowych wyrobów*, [TP].

(dowód: akta kontroli str. 73-87, 107-113)

Pan [ODO] – Zastępca Kierownika Biura Konstrukcyjnego HSW wyjaśnił, że w związku z realizacją projektu NKTO, *HSW brała udział w ustaleniach szczegółowych wynikających z zakresu prac realizowanych przez HSW, a ujętych we wniosku o finansowanie projektu. HSW dostarczyła liderowi konsorcjum dokumenty niezbędne do złożenia wniosku w zakresie prac realizowanych przez HSW dotyczących: harmonogramu projektu zał. H.1, uzasadnienia kosztów realizacji poszczególnych etapów projektu zał. H.2, kosztorysu projektu zał. H.3, opisu zadań w projekcie zał. D.3, zasobów zał. G, informacji o wnioskodawcy zał. B.2.*

(dowód: akta kontroli str. 54-58)

2.3. HSW nie posiadała informacji o uwagach recenzentów dokonujących oceny merytorycznej wniosków o finansowanie projektów objętych kontrolą. Zgodnie z regulaminami konkursów 1/2011, 4/2013 i 5/2014, treść recenzji mogła zostać udostępniona wnioskodawcy po zakończeniu procedury konkursowej, na jego wniosek. HSW nie występowała o udostępnienie recenzji wniosków pozytywnie zaopiniowanych, dotyczących projektów uzyskujących finansowanie. Dysponowała natomiast recenzjami wniosku o finansowanie projektu BWP, niezakwalifikowanego do finansowania w ramach konkursu 4/2013. Treść tych recenzji HSW przekazała pozostałym członkom konsorcjum powołanego w celu realizacji tego projektu.

(dowód: akta kontroli str. 73-81, 114-133)

2.4. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu KRYL, termin jego realizacji określono zgodnie z terminem podanym w założeniach dla tego projektu i we wniosku o jego finansowanie (48 miesięcy).

W przypadku projektu BWP okres realizacji określony w umowie o wykonanie i finansowanie projektu był dłuższy niż w założeniach, a w przypadku projektu ZSDiKO i NKTO – dłuższy niż w założeniach i we wnioskach o finansowanie tych projektów. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu BWP – zgodnie z wnioskiem o finansowanie tego projektu – przyjęto, że okres jego realizacji wynosić będzie 60 miesięcy. We wniosku podano, że określony w założeniach 36 miesięczny okres realizacji tego projektu jest zbyt krótki dla realizacji nałożonych zadań. W umowie dotyczącej projektu ZSDiKO określono, iż termin realizacji projektu wynosić miał 48 miesięcy, a w założeniach i we wniosku – 36 miesięcy. W umowie dotyczącej projektu NKTO określono 60 miesięczny termin realizacji, podczas gdy w założeniach i wniosku – 36 miesięczny.

(dowód: akta kontroli str. 134)

Pan **[ODO]** – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – w sprawie określenia w umowie dłuższego okresu realizacji projektu ZSDiKO wyjaśnił: *System dowodzenia i łączności jest systemem skomplikowanym i rozproszonym, którego wykonanie opiera się nie na wykonaniu fizycznie jednego, lecz kilku prototypów, przeprowadzeniu szeregu badań kilku składników jednocześnie, następnie [TP].* Wyjaśnił także, iż konieczność wydłużenia okresu realizacji projektu zgłaszały także inne podmioty wchodzące w skład konsorcjum **[TP]** a do NCBR wystąpiła z takim wnioskiem HSW jako lider konsorcjum.

(dowód: akta kontroli str. 73-81, 135-136)

Pan **[ODO]** – Zastępca Kierownika Biura Konstrukcyjnego HSW – wyjaśnił, że *HSW na spotkaniach roboczych komitetów koordynacyjnego oraz sterującego brała udział w uzgodnieniach terminu realizacji pracy. Wraz z pozostałymi członkami konsorcjum uważaliśmy, że nie da się zrealizować tak dużego projektu w terminie 36 miesięcy. Uzgodniono, że minimalny czas potrzebny na zrealizowanie projektu NKTO to 60 miesięcy.*

(dowód: akta kontroli str. 140-145)

Zmiany okresu realizacji projektów wprowadzane aneksami do umów o ich wykonanie i finansowanie podano w punkcie 2.20. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

2.5. W założeniach ogólnych dla projektu BWP oraz ZSDiKO, podanych w regulaminach konkursów obejmujących te projekty, zawarto wymóg odzwierciedlenia – w harmonogramach realizacji projektów zamieszczonych we wnioskach o finansowanie tych projektów – cykli, faz i etapów prac rozwojowych określonych w decyzji nr 72/MON Ponadto w założeniach szczegółowych dla

projektu BWP wskazano, że realizacja i zarządzanie tym projektem ma być zgodne z metodyką prowadzenia prac rozwojowych w resorcie obrony narodowej.

[TP]

(dowód: akta kontroli str. 148-151)

W załączniku nr 4 do decyzji nr 72/MON (pn. *Procedura realizacji pracy rozwojowej*) wyszczególniono etap OZP oraz etap projektowania i rozwoju (PiR), realizowane w ramach cyklu pozyskiwania sprzętu wojskowego – fazy realizacyjnej. W harmonogramach wykonania projektu BWP oraz ZSDiKO, podanych we wnioskach o finansowanie tych projektów, nie wyróżniono ww. etapów określonych w decyzji nr 72/MON. Podziału prac na takie etapy nie zakładały wzory wniosków o finansowanie projektów, zamieszczone w regulaminach konkursów. Według tych wzorów, w harmonogramach projektów należało dokonać podziału na etapy badań naukowych (kolejno numerowane i zatytułowane *Realizacja badań naukowych – uzyskaniepoziomu gotowości technologii*) oraz etapy prac rozwojowych (kolejno numerowane i zatytułowane *Realizacja prac rozwojowych – uzyskanie poziomu gotowości technologii*). W ramach poszczególnych etapów badań naukowych i prac rozwojowych wyszczególnić należało numery i nazwy realizowanych zadań.

[TP].

W harmonogramie wykonania projektu ZSDiKO, do badań naukowych zakwalifikowano ww. zadania do realizacji w ramach etapów od 1 do 4, a do prac rozwojowych zadania do realizacji w ramach etapów od 5 do 7.

(dowód: akta kontroli str. 148-151)

Pan [ODO] – Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW wyjaśnił: *Procedura realizacji prac rozwojowych przedstawiona w załączniku nr 4 [do decyzji nr 72/MON] nie określa i nie rozdziela fazy badań naukowych i prac rozwojowych. Diagram „Fazę Realizacyjną” dzieli na etapy: etap OZP, etap Projektowanie i Rozwój, etap Produkcji. W treści tego załącznika są wymienione zadania w rozdziałach opisujących zasady realizacji etapów. Te zasady nie są implementowane do ogólnych wymagań badań naukowych i badań naukowo-technicznych przyjętych w pracach rozwojowych finansowanych przez NCBiR. Funkcją spinającą postanowienia decyzji 72/MON z pracami rozwojowymi NCBiR jest zapis z punktu 10 podpunkt 7 str. 9/49 stanowiący: podsekretarz Stanu ds. Uzbrojenia i Modernizacji uzgadnia propozycje resortu obrony narodowej w zakresie programów strategicznych, programów badań naukowych i prac rozwojowych lub innych zadań realizowanych na rzecz obronności i bezpieczeństwa, o których mowa w art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (DZ. U. Nr 96, poz. 616 z późn. zm.).*

(dowód: akta kontroli str. 152-154)

Podział na etapy badań naukowych i prac rozwojowych nie został określony w harmonogramie zawartym we wniosku o finansowanie projektu BWP, wygenerowanym z systemu w jakim należało wypełnić wniosek.

Pan [ODO] – Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW wyjaśnił: *Zgodnie z regulaminem konkursu nr 5/2014 (...) Konsorcjum było zobowiązane do wypełnienia wszystkich wymaganych pól wniosku i przesłania tak przygotowanych danych wyłącznie za pomocą elektronicznego systemu obsługi programów, udostępnionego na stronie internetowej NCBiR. Wobec powyższego, brak podziału planowanych zadań na etapy badań naukowych i prac rozwojowych we wniosku wynikał z braku odpowiedniego formatu wniosku, na którego zawartość merytoryczną i wizualną nie miał wpływu wnioskodawca. Wykonawca składając wniosek musiał ściśle przestrzegać przyjętego systemu (formowanie etapów prac było realizowane poprzez system teleinformatyczny udostępniony przez NCBR).*

(dowód: akta kontroli str. 148-151, 1320-1321)

W założeniach dla projektu KRYL – zawartych w regulaminie konkursu 1/2011 zamieszczonym na stronie internetowej NCBR i którymi dysponowała HSW w okresie opracowywania wniosku – nie określono obowiązku uwzględnienia etapów prac rozwojowych wymienionych w załączniku nr 4 do decyzji nr 28/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 lutego 2011 r. w sprawie systemu pozyskiwania, eksploatacji i wycofywania uzbrojenia i sprzętu wojskowego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej⁹ (dalej decyzja 28/MON). We wniosku o finansowanie tego projektu (w punkcie D.2. *Opis badań stosowanych i prac rozwojowych objętych projektem* oraz w punkcie H. *Harmonogram wykonania projektu – plan zadań*) – zgodnie z wzorem wypełniania wniosku – wymieniono zadania przewidziane do realizacji:

[TP]

Zadania te zostały uwzględnione w decyzji 28/MON, w ramach realizacji etapu OZP oraz PiR. Wszystkie wyszczególnione zadania, w tym opracowanie PK, ATE i PrZTT, zakwalifikowano do prac rozwojowych.

(dowód: akta kontroli str. 148-151)

W umowach o wykonanie i finansowanie trzech ww. projektów (w załącznikach *Harmonogram wykonania*) wyszczególniono wszystkie zadania podane we wnioskach o ich finansowanie. Ponadto, w harmonogramie wykonania projektu BWP wyszczególniono nieujęte we wniosku zadania polegające na opracowaniu SW oraz WZTT, a w harmonogramie wykonania projektu ZSDiKO – nieujęte we wniosku zadanie polegające na opracowaniu *Projektu wstępnych założeń taktyczno-technicznych* (PrWZTT). Decyzje, przyznające dofinansowanie określone w umowach, zostały wydane na podstawie wniosków i nie obejmowały finansowania ww. zadań. Zadania te zakwalifikowano do etapu I *Prace analityczne*. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu ZSDiKO, obowiązek przygotowania SW określono w załączniku *Opis projektu*.

(dowód: akta kontroli str. 155-206, 275-303, 339-404)

Pan **[ODO]** – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – wyjaśnił, że zadania polegające na opracowaniu SW i WZTT ujęto w umowie o wykonanie i finansowanie projektu BWP z uwagi na wymagania NCBR i MON zgłoszone w trakcie negocjacji warunków umowy i wielkości finansowania. HSW powzięła wiadomość o obowiązku opracowania tych dokumentów w dniu 22 września 2014 r., na spotkaniu z przedstawicielami MON i NCBR. Wprowadzenie obowiązku opracowania SW i WZTT skutkowało skróceniem czasu na opracowanie PrZTT i ATE, bez wydłużania całkowitego okresu realizacji projektu.

Odnosnie projektu ZSDiKO, Pan **[ODO]** – Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW – wyjaśnił: *Zgodnie z obowiązującymi przepisami to MON określa SW oraz PrWZTT. Zadaniem Wykonawcy jest dokonanie na etapie OZP (poprzez PK, ATE, PrZTT) analizy szczegółowej zapisów SW oraz PrWZTT. Zgodnie z tymi zasadami opracowany został wniosek o finansowanie projektu. Ponieważ jednak – na czas podpisania umów – nie istniały zespoły nadzorujące, nie mogły też powstać ww. dokumenty w MON. Dlatego też, Zamawiający (Inspektorat Uzbrojenia poprzez NCBiR) niejako nakazał w umowie przypisanie tych zadań Wykonawcy. Oczywistym skutkiem jest wydłużenie czasu realizacji projektu. Ponadto wprowadza się dodatkowe ryzyko możliwości niezatwierdzenia dokumentu SW. Generalnie, pomysłodawcą tego typu dokumentów (SW i PrWZTT) jest MON nie wykonawca.*

(dowód: akta kontroli str. 73-81, 413-418)

W umowie o wykonanie i finansowanie projektu BWP, zadania do realizacji zakwalifikowano do 8 etapów, w tym 5 etapów badań naukowych i 3 etapów prac

⁹ Dz. Urz. MON z 2011 r. Nr 3, poz. 35 ze zm.

rozwojowych. Do badań naukowych zakwalifikowano etapy: I – *Prace analityczne*; II – *Określenie założeń do projektowania (OZP)*, polegające na opracowaniu PrZTT, ATE i PK; III – *Wykonanie projektu wstępnego (PW)*, IV – *Wykonanie projektu technicznego (PT)*, V – *Badania zakładowe*¹⁰. Do prac rozwojowych zaliczono etap VI – *Opracowanie PBK*¹¹, VII – *Badania kwalifikacyjne*, VIII – *Opracowanie dokumentacji technicznej wyrobu (DTW)*.

Pan **[ODO]** – Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW – wyjaśnił, że zgodnie z przekazanym przez NCBR wzorem umowy nr DOB BiO5/001/05/2014 wraz z załącznikami, Lider Konsorcjum wypełnił wymagane dane i przestał do Zamawiającego dokumenty w formie papierowej. Lider nie mógł wprowadzić zmian ani w treści umowy ani w treści załączników. Stąd wynikało umiejscowienie zadań obejmujących model kadłuba podwozia, prototypu i wykonanie ich badań oraz opracowanie programu i wprowadzenie badań na etapie badań naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 155-206, 1320-1321)

W umowie o wykonanie projektu ZSDiKO, zadania do realizacji zakwalifikowano do 7 etapów, z czego 4 etapów badań naukowych i 3 etapów prac rozwojowych.

[TP]

Wyjaśnienia Dyrektora Rozwoju HSW w sprawie kwalifikowania zadań do etapów badań naukowych i prac rozwojowych – zarówno we wniosku o finansowanie projektu ZSDiKO jak i w umowie o wykonanie i finansowanie tego projektu – zamieszczono na stronie 16 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 152-154, 339-404)

[TP]

Pan **[ODO]** – Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW – wyjaśnił, że decyzja o zakwalifikowaniu tych etapów jako badania naukowe a nie prace rozwojowe leżała po stronie NCBR.

(dowód: akta kontroli str. 275-303, 419-420)

Wnioski o wykonanie i finansowanie wszystkich ww. projektów nie zawierały informacji o podmiotach (instytucjach lub organach) odpowiedzialnych za kontrolę, odbiór oraz ocenę etapów prac rozwojowych. We wniosku o finansowanie projektu KRYL określono, iż prace rozwojowe w zakresie tego projektu będą realizowane, nadzorowane, kontrolowane i odbierane, tak w zakresie rzeczowym jak i finansowym, zgodnie z warunkami ustalonymi w umowie z NCBR oraz w umowie ustanowienia konsorcjum.

Informacje dotyczące kontroli, odbioru i oceny etapów prac zostały zawarte w umowach o wykonanie i finansowanie projektów. W umowach nie wskazano IU jako instytucji odpowiedzialnej za kontrolę, odbiór i ocenę etapów pracy rozwojowej. W przypadku umowy o wykonanie i finansowanie projektu BWP nie dokonano takiego wskazania, pomimo iż w założeniach dla tego projektu określono, że sposób realizacji i zarządzania projektem – w szczególności w zakresie organizacji kontroli, nadzoru i odbioru prac – ma być zgodny z metodyką prowadzenia prac rozwojowych w resorcie obrony narodowej.

(dowód: akta kontroli str. 155-206, 275-303, 339-404, 411-412)

Pan **[ODO]** Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW – wyjaśnił, że sytuacja ta była omawiana przez członków konsorcjum w czasie spotkań roboczych. *W opinii Konsorcjum mogło to mieć wpływ na terminowe dotrzymanie warunków umowy zawartej z NCBiR z uwagi na bardzo krótki czas pozostały na zatwierdzenie poszczególnych etapów pracy, przy jednoczesnym obowiązywaniu regulacji decyzji*

¹⁰ Badania zakładowe prototypu

¹¹ Program badań kwalifikacyjnych

72/MON. Konsorcjum nie miało wpływu na zapisy projektu umowy przedłożonego przez NCBiR. Treść umowy była „nienegocjowalna”. Zapisy zostały przygotowane przez NCBiR i przekazane do potencjalnego wykonawcy jako jedynie obowiązujące. Konsorcjum nie miało wpływu na zapisy umowy, a tym bardziej na wskazanie Inspektoratu Uzbrojenia jako instytucji odpowiedzialnej za kontrolę, nadzór i ocenę istotnych etapów pracy rozwojowej.

(dowód: akta kontroli str. 437-439)

Postanowienia wszystkich umów – w zakresie kontroli, nadzoru i odbioru prac rozwojowych – wynikały z przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 stycznia 2011 r. w sprawie sposobu zarządzania przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju realizacją badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa. W umowach określono, że wykonawca (lider konsorcjum) zobowiązuje się poddać kontroli w zakresie realizacji projektu, przeprowadzanej przez NCBR lub podmiot upoważniony przez NCBR; zespołem nadzorującym jest zespół realizujący nadzór nad realizacją projektu, powołany przez dyrektora NCBR na podstawie ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 stycznia 2011 r.; zespół nadzorujący realizuje zadania określone w § 7 ww. rozporządzenia, w szczególności sporządza raporty i opinie z odbioru poszczególnych etapów lub całości projektu, na podstawie uprzedniej kontroli w miejscu realizacji projektu; opinia zespołu nadzorującego brana jest pod uwagę podczas zatwierdzania raportów, o których mowa w § 8 umowy, tj. przedłożonych NCBR raportów z zakończenia poszczególnych etapów badań naukowych oraz prac rozwojowych, raportu końcowego, raportu z wykorzystania wyników projektu, raportu „ex-post”.

(dowód: akta kontroli str. 155-206, 275-303, 339-404)

Pan **[ODO]** – Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW – [w zakresie dotyczącym projektu ZSDiKO] oraz Pan **[ODO]** – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – [w zakresie dotyczącym projektów BWP i KRYL] wyjaśnili, że konsorcja nie podejmowały ustaleń w zakresie uwzględnienia, w umowach o wykonanie i finansowanie projektów, podziału pracy na etapy oraz organizacji kontroli, nadzoru i odbioru prac, zgodnie z warunkami określonymi przez resort obrony narodowej, ze względu na uregulowania w tym zakresie zawarte w umowach o wykonanie i finansowanie projektów.

Pan **[ODO]** wyjaśnił ponadto: *Generalnie projekt umowy pozyskany od NCBiR był „nienegocjowalny”. Zapisy zostały przygotowane przez NCBiR i przekazane do potencjalnego Wykonawcy jako obowiązujące. Wykonawca przekazujący etap do rozliczenia zawsze zwraca się do Zamawiającego, którym jest NCBiR, natomiast to NCBiR powinien przekazać dalej wyniki prac do odpowiednich komórek/instytucji.*

(dowód: akta kontroli str. 73-81, 421-438)

2.6. Zgodnie z regulaminami konkursów na wykonanie projektów w zakresie badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa (punkt VII.4. regulaminu konkursu 1/2011 oraz punkt IX.4. regulaminów konkursów 4/2013 i 5/2014), w celu umożliwienia przeprowadzenia przez NCBR ewaluacji stopnia osiągnięcia zakładanych celów, podmioty realizujące projekty, przed podpisaniem umowy o wykonanie i finansowanie tych projektów, zobowiązane były do określenia potencjału naukowego pod kątem identyfikacji rozwiązań funkcjonujących w przedsiębiorstwie, opracowanych przez jednostki naukowe, a także do określenia planowanych do osiągnięcia wskaźników niematerialnych, jakie będą efektem realizacji projektów pozwalających na jego rozliczenie.

Pan **[ODO]** – Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW – wyjaśnił, że HSW nie określała potencjału naukowego pod kątem identyfikacji rozwiązań funkcjonujących

ani nie określała planowanych do osiągnięcia wskaźników niematerialnych, jakie będą efektem realizacji projektu [projektu KRYL] pozwalających na jego rozliczenie. Zarówno na etapie składania wniosku o finansowanie jak i na etapie negocjowania i podpisywania umowy NCBR nie wymagał takich informacji.

Pan **[ODO]** – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – wskazał, że w przypadku projektów BWP i ZSDiKO, obowiązek ten został zrealizowany poprzez zamieszczenie, we wnioskach o finansowanie projektów, danych dotyczących procedur zarządzania jakością, dotychczasowych doświadczeń w produkcji sprzętu wojskowego, posiadanego zaplecza naukowego i potencjału produkcyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 440-444)

Zawarcie ww. informacji we wnioskach o finansowanie projektów nie daje podstaw do stwierdzenia o realizacji wytycznych określonych w cytowanych postanowieniach regulaminów konkursów. Informacje zawarte we wnioskach nie określają wskaźników niematerialnych planowanych do osiągnięcia wskaźników materialnych. Określone powyżej wytyczne dotyczą podmiotów uczestniczących w realizacji projektów, który należy spełnić przed podpisaniem umów. Należy zatem odnosić go do podmiotów wybranych w konkursach, a nie do wszystkich podmiotów składających wnioski o finansowanie projektów.

W ramach raportów z zakończenia realizacji etapów projektu, HSW przekazywała do NCBR informacje o uzyskanych wynikach oraz informacje dotyczące finansowania i poniesionych kosztów. Do dnia zakończenia kontroli HSW nie przekazywała do NCBR informacji o efektach ekonomicznych i innych korzyściach powstałych w wyniku realizacji projektu w celu ewaluacji projektów. NCBR nie podejmował w stosunku do HSW działań zmierzających do przeprowadzenia takich ewaluacji.

(dowód: akta kontroli str. 513-536, 985-995, 1003-1057, 1324-1399)

2.7. W składanych do NCBiR wnioskach o finansowanie projektów objętych kontrolą dokonano powiązania celów projektu z celami innych projektów i programów. Realizacja celów korelowała z celami innych związanych tematycznie programów lub projektów aktualnie realizowanych.

[TP]

Powyższe projekty wpisywały się w priorytetowe obszary badawcze w zakresie modernizacji technicznej i rozwoju Sił Zbrojnych RP.

(dowód: akta kontroli str. 445-448)

Podmioty wchodzące w skład konsorcjum sporządziły oświadczenia o treści wymaganej w załącznikach do regulaminu konkursu nr 1/2011, 4/2013, oraz nr 5/2014. Oświadczyły, że nie zalegają z wpłatami z tytułu należności budżetowych i z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, oraz że nie będą ubiegać się o finansowanie projektów ze środków publicznych pochodzących z innych źródeł, a także o finansowanie z tych środków ich wkładu własnego w realizację projektów.

W HSW nie stwierdzono dokumentów potwierdzających, że NCBR weryfikował oświadczenia składane przez konsorcjantów, że zadania objęte wnioskiem nie są finansowane ze środków pochodzących z innych źródeł. Nie stwierdzono również dokumentów potwierdzających, że NCBR żądał od podmiotu zobowiązanego do złożenia oświadczenia dokumentów i wyjaśnień lub informacji w celu zweryfikowania wiarygodności oświadczenia.

(dowód: akta kontroli str. 445-448, 449-459)

Dyrektor Rozwoju HSW **[ODO]** wyjaśnił, że HSW nie zna procedury jaką postąpił w NCBR weryfikując oświadczenia złożone przez poszczególnych

konsorcjantów, będących wnioskodawcami o finansowanie i wykonanie projektów. NCBR przy składaniu wniosku o finansowanie projektów ZSDiKO, BWP, NKTO, KRYL nie żądał od HSW przekazania dokumentów, wyjaśnień lub informacji w celu zweryfikowania wiarygodności tego oświadczenia. Niezgodność oświadczeń ze stanem faktycznym wiąże się z odpowiedzialnością na zasadach określonych w Kodeksie karnym.

Dyrektor Rozwoju HSW [ODO] wyjaśnił, że HSW sporządziła oświadczenia o treści wymaganej w załącznikach do regulaminów konkursów na realizację projektu BWP i NKTO na podstawie zaświadczenia z Podkarpackiego Urzędu Skarbowego w Rzeszowie o niezaleganiu w podatkach lub stwierdzające stan zaległości oraz zaświadczenia z ZUS o niezaleganiu w opłacaniu składek. Treść oświadczeń została opracowana przez NCBR, natomiast HSW została zobowiązana do wypełnienia ich zgodnie z obowiązującym wzorem. W odniesieniu do wniosku na ZSDiKO Dyrektor Rozwoju HSW wyjaśnił, że wymagane oświadczenia zostały złożone na podstawie wiedzy z dokumentacji księgowej spółki, z której wynikało, że spółka będzie posiadała wystarczające środki finansowe na finansowanie wkładu własnego na realizację projektu, bez konieczności ubiegania się o inne środki publiczne lub bez konieczności posilkowania się środkami publicznymi z innych projektów, więc mogła złożyć wymagane oświadczenia.

(dowód: akta kontroli str. 460-463)

2.8. Efektem końcowym realizacji prac rozwojowych objętych projektem KRYL – jak wskazano we wniosku (i w umowie o wykonanie i finansowanie projektu) miało być przygotowanie dokumentów merytorycznych do realizacji procy rozwojowej

[TP]

(dowód: akta kontroli str. 481-488)

2.9. We wniosku na realizację projektu KRYL nie określono czasu, w jakim projekt powinien być wdrożony do zastosowania w praktyce (punkt D.3.4., D.3.5., D.3.6.).

We wniosku na realizację projektu ZSDiKO zapisano (w pkt F.3.), że zakładany 36 miesięczny czas jest optymalny ze względu na możliwość aplikacji nowych stosowanych w produkcji i adaptowanych do tego projektu rozwiązań, które po badaniach kwalifikacyjnych będą mieć status najnowszych rozwiązań, szczególnie jest to istotne do wyposażenia elektronicznego, gdzie postęp jest wręcz progresywnie narastający.

[TP]

(dowód: akta kontroli str. 491)

Dyrektor Rozwoju HSW [ODO] wyjaśnił, że w projekcie KRYL niemożliwe było na etapie składania wniosku, jak i na etapie podpisywania umowy określenie terminu rozpoczęcia produkcji seryjnej i przyjmowania systemu na uzbrojenie, należy jednak podkreślić, że niezależnie od ostatecznego terminu przyjęcia systemu na uzbrojenie większość wyników badań pozostanie aktualnymi.

W odniesieniu do projektu ZSDiKO Dyrektor Rozwoju wyjaśnił, że przy uzasadnieniu czasu wdrożenia projektu w praktyce, aby wyniki były aktualne, bazowano na wiedzy z rynku urządzeń teleinformatycznych i wprowadzanych zmianach (upgrade) w tej branży zarówno dla sprzętu, jak i oprogramowania. Uzasadnienie 36 miesięcy jest bardzo motywującym okresem na wdrożenie wyników do praktyki przemysłowej, okres nowoczesności liczy się od chwili podjęcia prac badawczo-rozwojowych. Zakładano, że czas ten będzie trwał 48 miesięcy, dodając 36 miesięcy na okres wdrożenia otrzymujemy 7 lat.

W zakresie projektu BWP Dyrektor Rozwoju wyjaśnił, że w tym projekcie nie zostały określone dane na podstawie których można byłoby odpowiedzieć na pytanie

w jakim czasie projekt ten powinien być wdrożony do zastosowania w praktyce, aby wyniki badań były aktualne. **[TP]**.

(dowód: akta kontroli str. 492-494)

2.10. We wnioskach o finansowanie projektów oraz w umowach o ich wykonanie i finansowanie zostały określone planowane rezultaty poszczególnych etapów projektów. Szczegółowe ustalenia w zakresie planowanych rezultatów realizacji poszczególnych etapów oraz czy założenia te były aktualne opisano w pkt 2.5, 2.13., 2.20. i 2.21. wystąpienia pokontrolnego.

2.11. We wnioskach o finansowanie poszczególnych projektów określone były etapy projektów, zadania do realizacji w ramach etapów oraz początkowy i planowane do uzyskania poziomy gotowości technologii.

Etapy oraz zadania wyszczególniono w punkcie 5 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

We wniosku o finansowanie projektu KRYL oraz w umowie o wykonanie i finansowanie tego projektu, poziomy gotowości technologii zostały określone od II (początkowy poziom) do IX (planowany do uzyskania).

W przypadku dwóch zadań wystąpiły różnice w poziomach gotowości określonych we wniosku i w umowie. **[TP]**

W pozostałych zadaniach poziomy gotowości we wniosku były zgodne z poziomami gotowości w umowie o wykonanie i finansowanie projektu.

(dowód: akta kontroli str. 495-502)

W umowie o wykonanie i finansowanie projektu BWP określono 8 etapów, dla których przyporządkowane były poziomy gotowości od I (początkowego) do IX (planowanego do uzyskania). We wniosku o finansowanie tego projektu poziomy gotowości technologii określono od II do IX. **[TP]**

(dowód: akta kontroli str. 495-502)

W przypadku projektu ZSDiKO we wniosku o jego finansowanie wyszczególniono siedem etapów. Poziomy gotowości wykazane były od początkowego II do planowanego do uzyskania IX. W umowie o wykonanie i finansowanie tego projektu wyszczególniono 7 etapów, dla każdego z etapów przyporządkowane były poziomy gotowości (od III do IX).

[TP]

W przypadku pozostałych zadań poziomy gotowości wykazane w umowie były zgodne z wnioskiem.

(dowód: akta kontroli str. 495-502)

Założenia dotyczące etapów badań naukowych i prac rozwojowych oraz planowany poziom gotowości na zakończenie etapu były aktualne. W aneksach do umów nie dokonywano zmian poziomu gotowości technologii, w stosunku do poziomów wykazanych w umowie o wykonanie i finansowanie projektu. Nie były więc wprowadzane do aneksów inne poziomy gotowości technologii niż te które były ujęte w umowie.

(dowód: akta kontroli str. 495-502)

Dyrektor Rozwoju HSW **[ODO]** wyjaśnił, że rozbieżności dotyczące poziomów gotowości wykazane we wniosku i w umowie o wykonanie i finansowanie projektu BWP wynikają z wprowadzenia zmian do harmonogramu wykonania projektu na zgodność z decyzją nr 72/MON. Konieczność dostosowania harmonogramu do decyzji 72/MON, która obejmowała wprowadzenie dwóch dodatkowych zadań, tj. SW i WZTT, dla których został opracowany I poziom gotowości technologicznej, była wymaganiem IU.

W zakresie projektu ZSDiKO Dyrektor Rozwoju wyjaśnił, że dokonując podziału na etapy oraz oceniając poziom gotowości technologii na zakończenie realizacji etapów Lider konsorcjum kierował się oczekiwaniami i sugestiami NCBR na bazie informacji przesłanych we wniosku.

W zakresie różnicy przyjętych poziomów gotowości we wniosku w stosunku do przyjętych poziomów gotowości w umowie, Dyrektor Biura Zarządzania Projektami [ODO] wyjaśnił, że w przypadku projektu KRYL, ZSDiKO i BWP przyjmowane poziomy determinowane były systemem informatycznym stosowanym w NCBR, który nie przyjmował „przerw” pomiędzy poziomami gotowości.

(dowód: akta kontroli str. 464-469, 472-475)

We wniosku o finansowanie projektu ZSDiKO i BWP, w etapie I zaplanowano osiągnięcie II poziomu gotowości technologii. Etap ten zawierał wyłącznie opracowanie PrZTT i ATE. Ponadto we wniosku na realizację projektu ZSDiKO i BWP zaplanowano, że na zakończenie etapu II zostanie osiągnięty III poziomu gotowości technologii. Dla tego etapu ujęto zadania dotyczące opracowania dokumentu PK.

(dowód: akta kontroli str. 495-502)

Dyrektor Biura Zarządzania Projektami [ODO] wyjaśnił, że Konsorcjum opracowało wnioski na realizację projektu ZSDiKO i BWP zgodnie z przekazanym wzorem, który zawierał już podział pracy na etapy i nazwy zadań. Wnioskodawca nie miał wpływu na zawartość merytoryczną ani wizualną wniosku. Dopiero na etapie negocjacji warunków finansowania umowy przedstawiciele IU przekazali wymóg dostosowania harmonogramu wykonania projektu na zgodność z decyzją 72/MON, tj. uwzględnienia w etapie I wykonania SW oraz WZTT, a w etapie II wykonanie PrZTT, ATE i PK. .

(dowód: akta kontroli str. 464-469)

2.12. [TP]

Pozostałe dokumenty określające założenia do projektowania, posiadające te same tytuły lecz dotyczące różnych projektów objętych kontrolą, nie zawierały tych samych treści, za wyjątkiem wymagań o charakterze ogólnym.

(dowód: akta kontroli str. 797-804)

[TP]

Opracowane przez HSW dokumenty SW, WZTT, PrZTT, ATE i PK, dotyczące projektu BWP, spełniały wymogi określone w decyzji nr 72/MON. Dokumenty te różniły się co do zawartych treści. Nie dochodziło do finansowania tych samych treści w ramach tego projektu.

Projektowany BWP nie spełniał określonych dla niego Kluczowych Wymagań Operacyjnych (WO)¹², [TP], o czym informowano NCBR i IU na bieżąco. W wyniku wzajemnych negocjacji i uzgodnień w ramach przedstawionych dokumentów wynikowych II etapu, na wniosek IU, w MON dokonano modyfikacji WO. Na podstawie zmodyfikowanych WO¹³ HSW uzupełniła opracowane wcześniej dokumenty PK, PrZTT i ATE sporządzając i przekazując w kwietniu 2016 r. do

¹² Wyciąg - [TP]. Przekazane do HSW w dniu 9 października 2014 r. przez NCBR.

¹³ Wymagania operacyjne Edycja 2016 będące wynikiem drugiego etapu przeglądu potrzeb dla zdolności operacyjnych, zatwierdzone w dniu 26 stycznia 2016 r. przez Szefa Sztabu Generalnego (SG) WP. Aneks nr 2 do dokumentu pn. Wymagania Operacyjne Edycji 2016 zatwierdzony przez Szefa SG WP w dniu 1 września 2016 r. Studium Wymagalności Wymagania Operacyjne O.2.1.3.1.1.4/1/12/IV – [TP]. Pozostałych dokumentów HSW nie otrzymała.

NCBR i IU ich erraty. Po redefiniowaniu WO, projektowany SpW nie spełniał parametrów [TP].

Zgodnie z regulacjami określonymi w pkt 69 ppkt 1 załącznika nr 3 do decyzji nr 141/MON¹⁴ podczas realizacji etapu PiR dopuszcza się wprowadzenie do Założeń Taktyczno-Technicznych (ZTT) zmian na dowolnym etapie prac a proponowane zmiany mogą wynikać ze stwierdzenia w trakcie realizacji pracy rozwojowej braku możliwości osiągnięcia wymaganego poziomu parametrów technicznych ujętych w ZTT.

W piśmie informującym HSW o wznowieniu finansowania projektu BWP¹⁵, NCBR jako uzasadnienie podało, że Szef IU zatwierdził SW i WZTT. HSW posiadała zatwierdzone w dniu 14 października 2016 r. WZTT¹⁶. Jako podstawę opracowania tego dokumentu wskazano m.in. zatwierdzone przez Szefa Sztabu Generalnego WP „Wymagania operacyjne Edycja 2016” będące wynikiem drugiego etapu przeglądu potrzeb dla zdolności operacyjnych, aneks nr 2 do tego dokumentu oraz SW¹⁷. Pozostałe dokumenty tj. PrZTT, ATE i PK, na dzień kontroli, tj. 15 listopada 2017 r. nie zostały zatwierdzone, zgodnie z zasadami określonymi w decyzji nr 72/MON (od 6 lipca 2017 r. nr 141/MON). ZN pozytywnie ocenił merytoryczną realizację II etapu projektu¹⁸. Od maja 2015 r. Konsorcjum realizuje III etap projektu, pomimo nie zatwierdzenia dokumentów będących wynikiem realizacji II etapu.

Zgodnie z regulacjami określonymi w pkt 26 załącznika nr 4 do decyzji nr 72/MON oraz pkt 27 załącznika nr 3 do decyzji nr 141/MON, podstawą merytoryczną realizacji etapu PiR są ZTT i Ocena Projektu Konceptyjnego (OPK) zatwierdzone przez Szefa IU. Dokumenty te opracowuje IU na podstawie PrZTT, ATE i PK (pkt 18 cyt. decyzji).

Umowa o wykonanie i finansowanie projektu nie zawierała ustaleń stanowiących o zatwierdzaniu PrZTT, PK, ATE przez IU oraz nie odsyłała do stosowania decyzji nr 72/MON w tym zakresie. Postanowienia umowy nie uzależniały rozpoczęcia kolejnego etapu od zatwierdzenia ww. dokumentów.

W wyjaśnieniu dotyczącym realizacji projektu BWP Pan [ODO] Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW podał m.in., że: Konsorcjum, zgodnie z zawartą z NCBR umową, jest zobowiązane do prowadzenia nieprzerwanie prac związanych z realizacją projektu. Zgodnie z § 16 ust. 3 umowy w przypadku kiedy Wykonawca zaprzestaje realizacji projektu, bądź realizuje go w sposób sprzeczny z umową, NCBR może wstrzymać finansowanie lub wypowiedzieć umowę. Konsorcjum przystąpiło do realizacji III etapu pomimo nie zatwierdzonych przez Szefa IU dokumentów wynikowych etapu II na podstawie obowiązujących zapisów umowy. Konsorcjum otrzymało ocenę realizacji projektu, w ramach protokołu ZN nr 2/2016, w której ZN potwierdza, że projekt realizowany jest prawidłowo i rekomenduje kontynuację prac dla niego poprzez udzielenie dalszego finansowania, wskazując jednocześnie brak wzrostu poziomu ryzyka w związku z możliwością nieosiągnięcia celu i zakładanych efektów projektu. HSW jako lider Konsorcjum, w pismach kierowanych do NCBR, monitował o przekazanie zatwierdzonych dokumentów z etapu OZP, które były wynikiem pracy w etapie II, tj. przekazanie OPK i ZTT zatwierdzonych przez Szefa IU. Zwracano się również do Polskiej Grupy Zbrojeniowej o udzielenie wsparcia w pozyskaniu wymienionych dokumentów.

¹⁴ Decyzja nr 141/MON z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie systemu pozyskiwania, eksploatacji i wycofywania sprzętu wojskowego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Urz. MON z 2017 r., poz. 149) – obowiązująca od dnia 6 lipca 2017 r.

¹⁵ Pismo z dnia 28 października 2016 r.

¹⁶ Przekazane do HSW w dniu 9 listopada 2016 r.

¹⁷ WO 0.2.1.3.1.1.4/1/12/IV [TP].

¹⁸ Protokół z dnia 10 listopada 2016 r.

Mając na względzie pozytywną ocenę formalną i merytoryczną projektu wydaną przez ZN, jak również długotrwałe procedury związane z uzgadnianiem OPK, naszym zadaniem Konsorcjum podjęło słuszną decyzję o kontynuacji projektu nie doprowadzając do opóźnień w terminowości jego realizacji. Obecnie Konsorcjum realizuje projekt na własne ryzyko. W przypadku konieczności podjęcia kluczowych decyzji związanych z wydatkowaniem środków z udzielonego finansowania, które mają istotny wpływ na zapewnienie terminowości realizacji projektu, HSW każdorazowo występowała do NCBR z formalnym zapytaniem o udzielenie pozwolenia i uznanie wydatkowanych środków jako kosztów kwalifikowalnych.

(dowód: akta kontroli str. 1324-1399, 1522-1531, 1583-1680)

Środki przekazywane przez NCBR na realizację projektów gromadzone były na wyodrębnionych rachunkach bankowych.

(dowód: akta kontroli str. 669-725, 806, 1066-1079)

2.13. W związku z przedłużającą się fazą zatwierdzania dokumentacji przez koordynatora nadzoru IU, stanowiącej wynik prac etapu I i etapu II NCBR podjęło decyzję o czasowym wstrzymaniu finansowania projektu BWP. Pismo informujące o wstrzymaniu finansowania¹⁹ wpłynęło do HSW w dniu 14 lipca 2016 r. Finansowanie projektu wznowiono²⁰ od dnia 28 października 2016 r. po zatwierdzeniu WZTT. **[TP]**

Zagadnienie dotyczące treści PrZTT dla dywizjonowego modułu ogniowego KRYL oraz WZTT dla ZSDiKO omówiono w punkcie 12 niniejszego wystąpienia pokontrolnego

(dowód: akta kontroli str. 503-668)

[TP]

(dowód: akta kontroli str. 73-87, 470-471)

W trakcie realizacji projektu KRYL, dyrektor NCBR nie wydał decyzji o wstrzymaniu finansowania tego projektu. NCBR przekazywał środki w wysokościach określonych w załączniku nr 3 do umowy o wykonanie i finansowanie tego projektu.

(dowód: akta kontroli str. 275-303, 806)

2.14. Przewidywane efekty oraz informacje o przewidywanym wdrożeniu wyników badań realizowanych w ramach projektu BWP były aktualne na okres prowadzenia kontroli. **[TP]** Stosownie do ustaleń umowy o wykonanie i finansowanie projektu oraz ustalonego harmonogramu, na dzień 31 października 2017 r. zrealizowano dwa pierwsze etapy projektu, w wyniku których zostały opracowane SW, WZTT, PrZTT, ATE, PK oraz osiągnięto II poziom gotowości technologii. W trakcie realizacji pozostaje etap III, którego efektem końcowym jest wykonanie Projektu Wstępnego (PW) i osiągnięcie IV poziomu gotowości technologii. ZN powołany przez Dyrektora NCBR, zatwierdził zrealizowany zakres prac, wydał rekomendację o kontynuacji projektu w ramach przyznaných środków finansowych oraz potwierdził osiągnięcie zakładanych poziomów gotowości technologicznej w wyniku zrealizowanych etapów.

(dowód: akta kontroli str. 1309-1319, 1324-1399)

We wniosku o finansowanie projektu KRYL określono, że efektem końcowym realizacji prac rozwojowych objętych projektem będzie przygotowanie dokumentów merytorycznych do realizacji kompletnego modułu ogniowego oraz przygotowanie

¹⁹ Pismo nr SSPM.5111.257.2014.AG4:36.AG4 WY/13830/07/2016 z dnia 8 lipca 2016 r.

²⁰ Pismo nr SSPM.5111.257.2014.AG4:49.AG4 WY/21218/10/2016 z dnia 28 października 2016 r.

techniczne seryjnej produkcji środka ogniowego tego modułu, w postaci 155 mm samobieżnej armatohaubicy na podwoziu kołowym. Wynik końcowy projektu stanowić miały: dokumenty określające założenia do projektowania (PK, ATE PrZTT), [TP].

Według HSW, ww. informacje aktualne były w okresie przeprowadzania kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 19-47, 807-809)

Przewidywane efekty realizacji projektu ZSDiKO oraz informacje o przewidywanym wdrożeniu wyników badań były aktualne w okresie przeprowadzania kontroli. [TP].

Dyrektor Rozwoju HSW [ODO] wyjaśnił, że [TP].

(dowód: akta kontroli str. 481-488, 489-490)

2.15.

Projekt KRYL

Zgodnie z regulaminem konkursu 1/2011, w kosztorysie projektu KRYL, zawartym we wniosku o finansowanie tego projektu, planowane koszty realizacji określono bez wyszczególnienia kosztów poszczególnych etapów. Całkowity koszt realizacji projektu określono w wysokości [TP] zł. Wyszczególniono następujące rodzaje kosztów:

- koszty bezpośrednie w wysokości [TP] zł, w tym wynagrodzenia z pochodnymi – [TP] zł, inne koszty realizacji projektu (łącznie z kosztem zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej) – [TP] zł;
- koszty pośrednie w wysokości [TP] zł.

Określono ponadto koszty wynagrodzeń dla poszczególnych podmiotów wchodzących w skład konsorcjum w wysokości [TP]

(dowód: akta kontroli str. 19-47)

Decyzją Dyrektora NCBR z dnia 13 grudnia 2011 r., na finansowanie projektu przyznano środki w wysokości [TP] zł. Kwota ta stanowiła całkowity koszt realizacji projektu KRYL, określony w umowie o jego wykonanie i finansowanie. Zgodnie z regulaminem konkursu 1/2011, w harmonogramie wykonania projektu, stanowiącym załącznik nr 2 do ww. umowy, podano łączne koszty realizacji (przez wszystkie podmioty konsorcjum) poszczególnych etapów i zadań projektu.

W kosztorysie projektu, stanowiącym załącznik nr 3 do tej umowy, określono koszty realizacji całego projektu (bez wyszczególniania etapów i zadań), w podziale na koszty bezpośrednie (wynagrodzenia, inne koszty bezpośrednie) oraz koszty pośrednie.

(dowód: akta kontroli str. 275-303, 811-812)

[TP].

(dowód: akta kontroli str. 275-303, 855-906, 985-995, 1003-1057, 1705-1713)

Koszty poszczególnych zrealizowanych etapów projektu przedstawiały się następująco:

- etapu I – [TP] zł (100% kosztów planowanych), z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;
- etapu II – [TP] zł (85,6% kosztów planowanych w wysokości [TP] zł), z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;
- etapu III – [TP] zł (108,2% kosztów planowanych w wysokości [TP] zł), z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;

- etapu IV – [TP] (100,3% kosztów planowanych w wysokości [TP] zł), z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;
- etapu V – [TP] zł (100% kosztów planowanych), z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;
- etapu VI – [TP] zł (101,2% kosztów planowanych w wysokości [TP] zł), z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł.

Przesunięcia kosztów pomiędzy etapami nie przekraczały 15% kwoty przekazanej przez NCBR na realizację tych etapów, co zgodnie z postanowieniem umowy o wykonanie i finansowanie projektu KRYL nie stanowiło zmiany warunków realizacji projektu.

Wydatki na wykonanie zadań w ramach etapów I, II, V poniesione były w terminach przewidzianych na realizację tych zadań, określonych w umowie o wykonanie i finansowanie projektu KRYL. Wydatki na wykonanie zadań w ramach etapów III, IV, VI poniesione były w terminach określonych w pismach informujących NCBR o konieczności i przyczynach dokonania przesunięcia terminów określonych w umowie, które zgodnie z postanowieniami umowy o wykonanie i finansowanie projektu KRYL nie stanowiły zmiany warunków w realizacji projektu.

(dowód: akta kontroli str. 275-303, 855-859, 916-917, 951)

Koszty kwalifikowane HSW, poniesione na realizację rozliczonych etapów, wynosiły [TP] zł, z czego: koszty wynagrodzeń [TP] zł, a inne koszty bezpośrednie [TP] zł. Kwalifikowane koszty pośrednie HSW wynosiły [TP] zł. Na realizację poszczególnych etapów HSW poniosła koszty w wysokości:

- etap I – [TP], z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;
- etap II – [TP] zł, z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;
- etap III – [TP] zł, z czego koszty bezpośrednie [TP] (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;
- etap IV – [TP] zł, z czego koszty bezpośrednie (koszty wynagrodzeń) [TP] zł, koszty pośrednie [TP] zł;
- etap V – [TP] zł, z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł;
- etap VI – 10.745.500 zł, z czego koszty bezpośrednie [TP] zł (wynagrodzenia [TP] zł, inne koszty bezpośrednie [TP] zł), koszty pośrednie [TP] zł.

(dowód: akta kontroli str. 900-901, 907-909)

W umowie o wykonanie i finansowanie projektu KRYL nie określono obowiązku wniesienia wkładu własnego w realizację projektu. Na realizację zakończonych etapów projektu, HSW ze środków własnych wydatkowała [TP] zł.

(dowód: akta kontroli str. 275-303, 907-909)

Projekt BWP

Planowany całkowity koszt realizacji projektu BWP wynosił [TP] zł, w tym środki NCBR w kwocie [TP] zł i wkład własny Wykonawcy [TP] zł. Zaplanowane koszty (według rodzaju kosztów) przyjęte przez podmioty wchodzące w skład Konsorcjum i uwzględnione w kosztorysie projektu do wniosku o jego finansowanie były następujące: W (koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy) – [TP] zł, A (koszty aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń służących celom badawczym) – [TP] zł, G (koszty gruntów i budynków, w zakresie i prze za okres w jakim są używane do realizacji projektu) – [TP] zł, E (koszty usług badawczych,

koszty podwykonawstwa) – [TP] zł, Op (inne koszty operacyjne) – [TP] zł, O (dodatkowe koszty ogólne) – [TP] zł.

W umowie o wykonanie i finansowanie projektu przyjęto następujące koszty: W – [TP] zł, A – [TP] zł, G – [TP] zł, E – [TP] zł, Op – [TP] zł, O – [TP] zł. W porównaniu do kosztów ujętych we wniosku zmniejszone zostały koszty W o [TP] zł, A o [TP] zł i O o [TP] zł, a zwiększone koszty Op o [TP] zł.

Koszty HSW przyjęte do wniosku wynosiły ogółem [TP] zł, w tym: W – [TP] zł, Op – [TP] zł i O – v zł. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu przyjęto koszty ogółem [TP] zł, w tym: W – v zł, Op – [TP] zł i O – [TP] zł. W porównaniu do wniosku zwiększono koszty ogółem o [TP] zł, w tym: W o [TP] zł, Op [TP] zł i O o [TP] zł.

W wyjaśnieniu Pan [ODO] Dyrektor Rozwoju HSW podał m.in., że różnice w poszczególnych rodzajach kosztów przyjętych do wniosku o finansowanie projektu BWP i ujętych w umowie wynikały z przesunięcia środków finansowych, które nastąpiło na etapie negocjacji warunków umowy. W złożonym wniosku, Konsorcjum wnioskowało o finansowanie projektu bez udziału środków własnych. W wyniku negocjacji NCBR obniżył wysokość zaproponowanego przez Konsorcjum dofinansowania, wymagając wniesienia wkładu własnego w wysokości 17,42% całkowitej wartości projektu. Z uwagi na fakt, że obowiązujące przepisy finansowe uczelni państwowych i ośrodków badawczych nie dopuszczały współfinansowania projektu, HSW zaproponowała pokrycie należnej wysokości wkładu własnego tych Konsorcjantów. W wyniku zwiększenia kwoty uczestnictwa środków własnych w projekcie, zwiększyła się kwota dofinansowania przypadająca dla HSW. Dodatkowe środki, jakie otrzymała w ten sposób HSW zostały przeznaczone na realizację zadania nr 7 w etapie III ([TP] zł) – wykonanie modelu kadłuba podwozia i sprawdzenia funkcjonowania w zakresie jego odporności przeciwwinowej i pływalności – oraz realizację zadania nr 9 w etapie IV [TP] zł) – wykonanie prototypu BWP. Dodatkowe środki pozwoliły na dofinansowanie niedoszacowanych obszarów w realizacji projektu, jakim była ochrona balistyczna i przeciwwinowa oraz zakup aktywnego systemu osłony pojazdu.

(dowód: akta kontroli str. 155-274, 1141-1291, 1309-1319)

Realizacja projektu została podzielona na 8 etapów i 16 zadań, pierwsze 5 etapów i 12 zadań obejmowało badania naukowe, a 3 ostatnie etapy i 4 zadania prace rozwojowe. Planowany koszt badań naukowych wynosił ogółem [TP] zł, w tym dofinansowanie NCBR [TP] zł i wkład własny [TP] zł. Planowany koszt prac rozwojowych wynosił [TP] zł, w tym dofinansowanie NCBR [TP] zł i wkład własny [TP] zł. Termin realizacji prac naukowych ustalono od 24 października 2014 r. do 23 czerwca 2019 r., a prac rozwojowych od 24 stycznia 2019 r. do 23 czerwca 2020 r.²¹ Kontrolą objęto koszty poniesione na realizację etapy I i II projektu²².

Etap I obejmował 2 zadania: opracowanie SW i WZTT. Termin jego realizacji ustalono od 24 października 2014 r. do 23 stycznia 2015 r. Planowane koszty, określone harmonogramem wykonania projektu (obowiązującym w dacie poniesienia kosztu) wynosił [TP] w tym finansowanie przez NCBR [TP] zł i wkład własny [TP] zł. Na realizację etapu I poniesiono koszty ogółem [TP] zł, w tym finansowanie NCBR [TP] zł i wkład własny [TP] zł (co stanowiło 9% ogółu kosztów). Poniesione koszty były niższe o [TP] zł od kosztów określonych w kosztorysie projektu (obowiązujących w dacie poniesienia kosztu). Różnice spowodowane były przesunięciem części środków z etapu I do etapów II i III, dokonane na podstawie §10 ust. 4 umowy, celem dostosowania do faktycznie realizowanych zadań. Zgodnie

²¹ Terminy ustalone na dzień kontroli, tj. 16 października 2017 r. – aneks nr 3 z dnia 22 marca 2017 r.

²² Zgodnie z harmonogramem realizacji projektu na okres objętym kontrolom (lata 2013-2016) NIK przypadało zakończenie realizacji I i II etapu oraz rozpoczęcie III etapu.

z ustaleniami zawartymi w §10 ust. 1 umowy HSW informowała²³ NCBR o zmianach w wysokości poniesionych kosztów.

Koszty poniesione przez HSW na realizację etapu I były zgodne z kosztorysem oraz harmonogramem wykonania projektu (obowiązującym w dacie poniesienia kosztu) i wynosiły ogółem [TP] , w tym finansowanie NCBR [TP] zł oraz wkład własny [TP] zł. Wkład własny został wykonany w zadeklarowanej wysokości, stanowiącej 21,7% poniesionych i rozliczonych kosztów na realizację etapu projektu.

Etap II obejmował 3 zadania: opracowanie PrZTT, ATE oraz PK. Termin jego realizacji ustalono od 24 lutego 2015 r. do 23 maja 2015 r. Planowane koszty, określone harmonogramem wykonania projektu (obowiązującym w dacie poniesienia kosztu) wynosił [TP] zł w tym finansowanie przez NCBR [TP] zł i wkład własny [TP] zł. Na realizację etapu II poniesiono koszty ogółem [TP] zł, w tym finansowanie NCBR [TP] zł i wkład własny [TP] (co stanowiło 12,3% ogółu kosztów). Poniesione koszty ogółem przez wszystkich członków konsorcjum były wyższe o [TP] zł od kosztów określonych w kosztorysie projektu oraz w harmonogramie wykonania projektu (obowiązujących w dacie poniesienia kosztu). Na podstawie §10 ust. 4 umowy o wykonanie i finansowanie projektu dokonano przesunięcia kosztów z etapu III do etapu II. Przesunięcia kosztów nie powodowały konieczności sporządzania aneksu do umowy. Zgodnie z ustaleniami zawartymi w §10 ust. 1 umowy HSW informowała²⁴ NCBR o zmianach w wysokości poniesionych kosztów.

Koszty realizacji II etapu, poniesione przez HSW wyniosły ogółem [TP] w tym finansowanie NCBR [TP] zł oraz wkład [TP] zł. Faktyczne koszty były wyższe o [TP] od obowiązującego w dacie poniesienia kosztów kosztorysu oraz harmonogramem wykonania projektu. Różnica spowodowana była powstaniem nieplanowanych kosztów w trakcie realizacji etapu związanych z wykonaniem modelu dna kadłuba oraz przeprowadzeniem badań polegających na jego wysadzeniu. Wykonanie badania było niezbędne z uwagi na brak wiedzy i doświadczeń z zakresu odporności przeciwwinowej płaskiego dna pojazdu, które ma zostać zastosowane w konstrukcji BWP. Wkład własny został wykonany w zadeklarowanej wysokości, stanowiącej dla HSW 21,7% poniesionych i rozliczonych kosztów na realizację etapu projektu.

Zrealizowany zakres projektu został pozytywnie oceniony pod względem formalnym i merytorycznym przez ZN²⁵.

(dowód: akta kontroli str. 155-274, 1324-1406, 1448-1452)

Projekt ZSDiKO

Planowany koszt realizacji projektu ZSDiKO, ustalony we wniosku o finansowanie tego projektu wynosił łącznie [TP] zł, w tym koszty [TP]. We wniosku nie wyszczególniono udziału środków własnych przez członków konsorcjum.

Koszt realizacji projektu ZSDiKO określony w umowie o wykonanie i finansowanie projektu wynosił [TP] zł (mniej o [TP] zł w stosunku do kosztów wyszczególnionych we wniosku). Określony w tej umowie koszt realizacji projektu przez HSW wynosił [TP] zł. Koszty realizacji projektu przez pozostałych konsorcjantów wyniosły łącznie [TP] zł.

We wniosku koszty kwalifikowane poszczególnych konsorcjantów wyszczególnione były w podziale na kategorie kosztów, w tym: W – koszty wynagrodzeń, A – koszty aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń służących celom badawczym

²³ Wniosek nr DW/160/2015 z dnia 10 lutego 2015 r.

²⁴ Wniosek nr DW/160/2015 z dnia 10 lutego 2015 r.

²⁵ Protokół nr 1/2015 z dnia 9 kwietnia 2015 r. oraz protokół nr 2/2016 z dnia 10 listopada 2016 r.

(w tym amortyzacja), G – koszty budynków i gruntów, E – koszty usług badawczych, wiedzy technicznej oraz usług doradczych i równorzędnych, Op – inne koszty operacyjne, O – koszty ogólne.

W podziale na kategorie kosztów, we wniosku zaplanowane były następujące koszty:

- [TP]: W – [TP] zł, A – [TP] zł, G – [TP] zł, Op – [TP] zł, O – [TP] zł,
- [TP] W – [TP] zł, Op – [TP] zł, O – [TP] zł,
- [TP]: W – [TP] zł, A – [TP] zł, E – [TP] zł, Op – [TP] zł, O – [TP] zł,
- [TP]: W – [TP] zł, Op – 1[TP] zł, O – [TP] zł.

(dowód: akta kontroli str. 648-736)

Dyrektor Rozwoju HSW [ODO] wyjaśnił, że [TP].

(dowód: akta kontroli str. 73-87, 471-475)

Do czasu wstrzymania finansowania projektu ZSDiKO, koszty projektu ponoszone były na realizację etapu I zadania 1.1. Opracowanie WZTT oraz etapu II zadania 2.1. Opracowanie PK, 2.2. Opracowanie ATE, 2.3. Opracowanie PrZTT.

Koszty wyszczególnione w umowie w etapie I i II projektu wynosiły:

- w etapie I – [TP] zł, w tym w poszczególnych kategoriach: W – [TP] zł, A – [TP] zł, G – [TP] zł, Op – [TP] zł, O – [TP] zł,
- w etapie II – [TP] zł, w tym w poszczególnych kategoriach: W – [TP] zł, A – [TP] zł, G – [TP] zł, E – [TP] zł, Op – [TP] zł, O – [TP] zł.

Zgodnie z umową o wykonanie i finansowanie projektu, całkowity koszt realizacji etapu I zadania 1.1 wynosił [TP] zł, w tym planowane koszty [TP], w tym dofinansowanie z NCBR w kwocie [TP] zł oraz środki własne w kwocie [TP] zł.

Z planowanych kosztów realizacji etapu I poniesiono koszty w wysokości [TP] zł (99,96 %). Niższa realizacja kosztów w tym etapie wynikała z niższej niż planowano realizacji kosztów przez [TP] (realizacja wyniosła 99,96 % - planowano [TP] zł, a koszty wyniosły [TP] zł).

Koszty poniesione przez HSW na realizację etapu I zadania 1.1. wyniosły [TP] zł, w tym ze środków NCBR – [TP] zł, ze środków własnych [TP] zł. W skład kosztów poniesionych na realizację tego zadania wchodziły: amortyzacja maszyn i urządzeń – [TP] zł (grupa A), podatki i opłaty/podatek od nieruchomości – [TP] zł (G), paliwo do samochodów – [TP] zł, materiały biurowe – [TP] zł, podróże służbowe/diety – [TP] zł (razem [TP] zł – Op), wynagrodzenia wraz z narzutami na wynagrodzenia – [TP] zł (W), koszty ogólne – [TP] zł (O).

HSW w ramach środków własnych na realizację etapu I poniosła koszty: W – [TP] zł, A – [TP] zł, G – [TP] zł, Op – [TP] zł.

Koszty realizacji etapu I zadania 1.1. poniesione przez HSW były zgodne z planowanymi kosztami wykazanymi w harmonogramie wykonania projektu (obowiązującym w dacie poniesienia kosztu), w tym także w zakresie kategorii kosztów.

W ramach realizacji etapu II zadania 2.1., 2.2., 2.3. poniesiono następujące koszty:

- a) zadanie 2.1. – zgodnie z umową całkowity koszt realizacji zadania wynosił [TP] zł, w tym koszty [TP] zł, w tym środki NCBR w kwocie [TP] zł, środki własne w kwocie [TP] zł. Koszty HSW poniesione na realizację tego zadania wyniosły [TP], w tym dofinansowanie NCBR – [TP] zł, środki własne – [TP] zł. Środki te zostały poniesione na: amortyzację maszyn i urządzeń – [TP] zł, podatki i opłaty [TP] zł, koszty operacyjne – [TP] zł (m.in. na podróże służbowe, noclegi, usługi informatyczne, opłaty parkingowe, opłaty za autostradę, materiały/paliwo do samochodów służbowych, diety), wynagrodzenia pracowników – [TP] zł, koszty ogólne – [TP] zł;

- b) zadanie 2.2. – zgodnie z umową całkowity koszt realizacji zadania wynosił [TP] zł, w tym koszty [TP], w tym dofinansowanie NCBR w kwocie [TP] zł, środki własne w kwocie [TP] zł. Koszty HSW poniesione na realizację tego zadania wyniosły [TP] zł, w tym środki NCBR – [TP] zł, środki własne – [TP] zł. Koszty HSW zostały poniesione na: amortyzację maszyn i urządzeń – [TP] zł, podatki i opłaty (amortyzacja budynków, opłaty za użytkowanie, podatek od nieruchomości) – [TP] zł, koszty operacyjne (usługi informatyczne, materiały biurowe) – [TP] zł, wynagrodzenia pracowników (pracownicy umysłowi, Biuro Konstrukcyjne, Biuro Technicznego Przygotowania Produkcji) – [TP] zł, koszty ogólne – [TP] zł;
- c) zadanie 2.3. – zgodnie z umową całkowity koszt realizacji zadania wynosił [TP] zł, w tym koszty [TP], w tym dofinansowanie NCBR – 181.073 zł, środki własne – [TP] zł. Koszty HSW poniesione na realizację tego zadania wyniosły [TP] zł, w tym środki NCBR – [TP] zł, środki własne – [TP] zł. Koszty HSW zostały poniesione na: amortyzację maszyn i urządzeń – [TP] zł, podatki i opłaty (amortyzacja budynków) – [TP] zł, koszty operacyjne [TP] zł, wynagrodzenia (pracownicy umysłowi, Biuro Konstrukcyjne, Biuro Technicznego Przygotowania Produkcji) – [TP] zł, koszty ogólne – [TP] zł.

Planowane koszty w etapie II projektu wynosiły ogółem [TP] zł, w tym środki NCBR w kwocie [TP] zł oraz środki własne w kwocie [TP] zł. Realizacja tego etapu wyniosła ogółem [TP] zł (95 %), w tym środki z NCBR w kwocie [TP] zł (90,25 %), środki własne w kwocie [TP] zł (120,03 %). Wyższa niż przewidywano kwota środków własnych wynikała z większej liczby godzin pracy, co spowodowane było koniecznością dokonywania zmian w opracowanych dokumentach, zgodnie z wymaganiami ZN.

Koszty realizacji etapu II poniesione przez HSW były zgodne z planowanymi kosztami wykazanymi w harmonogramie wykonania projektu (obowiązującym w dacie poniesienia kosztu), w tym także w zakresie kategorii kosztów.

Zadeklarowana w umowie wysokość środków własnych przez podmioty realizujące umowę na wykonanie projektu ZSDiKO w etapie I i II została dotrzymana.

W etapie I w zadaniu 1.1. środki własne poniesione przez podmioty realizujące zadanie wyniosły [TP] zł i były zgodne z wartościami planowanymi.

W etapie II podmioty realizujące zadanie 2.1., 2.2., 2.3. poniosły koszty sfinansowane ze środków własnych w wartości przewyższających wartości zaplanowane w umowie.

W zadaniu 2.1. środki własne planowane były w wysokości [TP] zł, a faktycznie na realizację tego zadania poniesiono [TP] zł (111,96 %). W zadaniu 2.2. zaplanowane były w wysokości [TP] zł, a poniesiono je w kwocie [TP] zł (122,34 %). W zadaniu 2.3. zaplanowane były w kwocie [TP] zł, a poniesione zostały w wysokości [TP] zł (137,17 %). Łącznie zaplanowany w umowie wkład własny w etapie II wyniósł [TP] zł, a realizacja wyniosła [TP] zł.

HSW w ramach środków własnych na realizację etapu II poniosła koszty w łącznej kwocie [TP] zł, w tym w poszczególnych kategoriach kosztów: W – [TP] zł, A – [TP] zł, G – [TP] zł, Op – [TP] zł.

(dowód: akta kontroli str. 648-668, 1718-1719)

Projekt NKTO

Koszty ustalone i przekazane przez HSW liderowi konsorcjum do wniosku o finansowanie projektu wynosiły ogółem [TP] zł. Do wniosku przyjęto koszty w wysokości [TP] zł, które – jak wynika z wyjaśnień [ODO] Głównego Księgowego HSW – zostały omyłkowo zawyżone przez Lidera Konsorcjum przy wprowadzaniu danych. W umowie o wykonanie i finansowanie projektu dla HSW przyjęto koszty ogółem [TP] zł, które w porównaniu do zgłoszonych przez HSW były wyższe o [TP]

zł. Różnica ta stanowiła nie planowany wcześniej wkład własny i została przeznaczona na nie uwzględnione w pierwotnym kosztorysie koszty transferu technologii na nowe mosty.

HSW w latach 2014 – 2016 nie realizowała zadań w zakresie projektu i nie ponosiła kosztów. W czerwcu 2014 r. HSW otrzymała od Lidera Konsorcjum zaliczkę w kwocie [TP] zł na realizację projektu. Środki zostały przekazane na wyodrębnionym rachunku bankowym. W związku z zawieszeniem realizacji projektu wydatków z tego rachunku nie finansowano.

(dowód: akta kontroli str. 140-145, 1681-1704)

2.16. Zgodnie z regulaminem konkursu 1/2011, we wniosku o finansowanie projektu KRYL zamieszczono listę pracowników przewidzianych do realizacji projektu i posiadających tytuł naukowy. We wniosku tym nie określono udziału pracowników HSW posiadających taki tytuł.

Koszty wynagrodzeń wypłaconych pracownikom HSW, wraz z pochodnymi od tych wynagrodzeń, wynosiły [TP] zł, w tym koszty kwalifikowane [TP] zł. Z tytułu realizacji projektu, HSW nie wypłacała wynagrodzeń na podstawie umów cywilnoprawnych, a także nie wypłacała nagród ze środków przekazanych przez NCBR na podstawie umów o wykonanie i finansowanie projektu KRYL. Wykonywanie zadań dokumentowano poprzez sporządzanie, przez komórki organizacyjne HSW, miesięcznych zestawień godzin przeznaczonych, przez poszczególnych pracowników, na realizację zleceń wyszczególnionych w zestawieniach.

(dowód: akta kontroli str. 19-47, 910)

Zgodnie z regulaminem konkursu nr 4/2013 we wniosku o finansowanie projektu ZSDiKO podano wynagrodzenie kierownika projektu. Wynagrodzenie to wykazane zostało na podstawie jego miesięcznego wynagrodzenia z uwzględnieniem czasu zaangażowania w poszczególnych etapach i zadaniach projektu, zaś pozostałych pracowników w oparciu o średnie stawki miesięczne obowiązujące w danej grupie pracowników, adekwatnie do ilości godzin przewidzianych do realizacji zadań w projekcie.

Wszystkie osoby zatrudnione przy realizacji projektu były pracownikami HSW. Dla części pracowników HSW wynagrodzenia wypłacane były na podstawie umowy zlecenia. Dokumentowanie wykonywania zadań przez osoby zatrudnione przy realizacji projektu odbywało się na podstawie godzinowych rozliczeń czasu pracy. Nie dochodziło do dublowania zadań służbowych.

(dowód: akta kontroli str. 737-758)

Zgodnie z regulaminem konkursu nr 5/2014 we wniosku o finansowanie projektu BWP podano dane kierownika projektu, pracowników naukowych oraz ogólną liczbę osób przewidzianą w realizacji etapu projektu. W zakresie dotyczącym kosztów HSW, we wniosku projektu w zrealizowanych etapach I i II wskazano dane kierownika projektu, a w przypadku pozostałych osób liczbę osobomiesięcy (łącznie dla etapu I – 32 i dla etapu II – 503,2) oraz stawkę i wynagrodzenie. Faktycznie poniesione koszty wynagrodzeń w etapie I były zgodne z kosztorysem projektu ustalonym w umowie i wyniosły [TP] zł, w tym finansowanie NCBR [TP] zł. Rozliczono wynagrodzenie pracowników zatrudnionych w HSW na podstawie umowy o pracę realizujących projekt. Rozliczeń dokonano na podstawie godzinowych zestawień obciążeń pracowników.

Faktycznie poniesione koszty wynagrodzeń w etapie II wyniosły [TP] zł, w tym finansowanie NCBR [TP] zł. Koszty te były wyższe [TP] zł od ustalonych w kosztorysie projektu, obowiązującym w dacie poniesienia kosztów. Spowodowane to było przesunięciami kosztów pomiędzy etapami na podstawie §10 ust. 4 umowy o wykonanie i finansowanie projektu, celem dostosowania do faktycznie

realizowanych zadań. Rozliczono wynagrodzenie pracowników zatrudnionych w HSW na podstawie umowy o pracę oraz pracowników HSW realizujących projekt na podstawie umowy zlecenie. Umowę zlecenie zawarto na wykonanie założeń projektowych PK, ATE, PrZTT i części dokumentacji konstrukcyjnej. [TP]. Wykonanie przez pracowników zadań w ramach projektu dokumentowano imiennymi zestawieniami zawierającymi obciążenie godzinowe przy realizacji tych prac. W przypadku umowy zlecenie, wykonane zadania odbierane były imiennymi wykazami prac wytworzonymi w ramach umowy, potwierdzanymi podpisami pracownika i osoby odpowiedzialnej za ich odbiór.

(dowód: akta kontroli str. 155-274, 1141-1308, 1407-1450)

W trakcie realizacji projektów BWP oraz ZSDiKO, przypadku pracowników HSW zatrudnionych do realizacji projektów na podstawie umowy zlecenie, nie dochodziło do dublowania zadań służbowych. Prace zlecone na podstawie tej umowy realizowane były poza normatywnym czasem pracy.

Nie było przypadków opłacania umów zleceń oraz umów o dzieło, ze środków publicznych (przekazanych przez NCBR), których odebrany przedmiot umowy zawierał identyczne treści (takie same) w ramach tych samych lub różnych projektów. Ze środków tych nie wypłacano również nagród dla pracowników. Do kosztów kwalifikowanych nie wliczano kosztów zarządzania realizacją projektów.

(dowód: akta kontroli, str. 737, 1583-1585)

2.17. Zgodnie z regulaminem konkursu 1/2011 w punkcie F.3. wniosku o finansowanie projektu KRYL należało opisać planowaną do zakupienia lub wytworzenia aparaturę i urządzenia niezbędne do opracowania i funkcjonowania przedmiotu projektu, a w punkcie F.4. opisać aparaturę naukowo-badawczą niezbędną do wykonania badań, sprawdzeń i testów przedmiotu projektu. Zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku, w punktach tych należało podać nazwę aparatury i urządzeń, określić przewidywany koszt zakupu, planowany miesiąc zakupu, numer zadania – w którym zaplanowano zakup – oraz podać merytoryczne uzasadnienie zakupu.

[TP]

2.18. Zgodnie z instrukcją wypełniania wniosków o finansowanie projektów realizowanych w ramach konkursu 1/2011, we wniosku o finansowanie projektu KRYL, określono łączną kwotę kosztów pośrednich – w wysokości [TP] zł – i bez uzasadnienia merytorycznego naliczenia tych kosztów.

Pan [ODO] – Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW – wyjaśnił, że koszty te obejmowały koszty wydziałowe, ogrzewania, energii elektrycznej, amortyzacji środków trwałych itp.

W załączniku nr 1 do regulaminu konkursu określono koszty kwalifikowane projektu. Nie wyszczególniono wśród nich kategorii kosztów pośrednich. W kategorii *Koszty ogólne* wyszczególniono koszty, które odpowiadały kosztom zakwalifikowanym we wniosku do kosztów pośrednich. W załączniku tym podano, iż w przypadku przedsiębiorstw koszty te rozliczane są ryczałtowo do wysokości [TP] całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu. Określona we wniosku wysokość kosztów pośrednich stanowiła [TP] kosztów bezpośrednich oraz [TP] całkowitych kosztów projektu.

(dowód: akta kontroli str. 915)

Zgodnie z regulaminami konkursów 4/2013 oraz 5/2014, we wnioskach o finansowanie projektów BWP, ZSDiKO oraz NKTO nie wyszczególniono kosztów pośrednich. W skład kosztów kwalifikowanych projektu wchodziła kategoria kosztów

oznaczonych jako: W, A, G, E, Op, O. We wnioskach tych podano ich merytoryczne uzasadnienie.

(dowód: akta kontroli str. 759-760, 1141-1291)

2.19. [TP]

(dowód: akta kontroli str. 19-47, 807-810)

We wniosku o finansowanie projektu BWP, koszty usług badawczych (usług podwykonawczych) – koszty kategorii E – ujęto w kwocie [TP] zł, jako koszty WITPiS przy realizacji zadania nr 6 – wykonanie badań i wprowadzenie zaleceń po badaniach – w etapie III w kwocie [TP] zł i przy realizacji zadania nr 8 – wprowadzenie zaleceń po badaniach – w etapie V w kwocie [TP] zł. W uzasadnieniu wniosku wskazano zakup usług badawczych realizowanych w zakresie sprawdzenia malowania kamuflażowego, kompatybilności elektromagnetycznej, możliwości wykonania odkażania uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

Inne koszty operacyjne (Op) ujęte we wniosku w poszczególnych etapach realizacji projektu dla wszystkich członków Konsorcjum wynosiły ogółem [TP] zł. Koszty te dla HSW wynosiły [TP] zł. Składały się na nie koszty delegacji, usług transportowych oraz zakupy materiałów i elementów wyposażenia. Koszty te były związane bezpośrednio z realizacją projektu, a wielkości ich przyjęto na podstawie kalkulacji oraz zestawień robocizny, materiałów i elementów niezbędnych do realizacji zadań.

(dowód: akta kontroli str. 1141-1308)

We wniosku o finansowanie projektu ZSDiKO, w części dotyczącej realizacji poszczególnych etapów projektu przez HSW, nie były wyszczególnione koszty kwalifikowane ujmowane do kategorii E (koszty usług badawczych, wiedzy technicznej oraz usług doradczych i równorzędnych).

Koszty te we wniosku ujęte były w ramach prac [TP] w etapie II w kwocie [TP] zł oraz w etapie IV w kwocie [TP] zł

Ujęcie we wniosku w etapie II zakupu kosztów usług badawczych, wykonanych na podstawie umowy, wiedzy technicznej i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji, uzyskanych od osób trzecich na warunkach rynkowych oraz usług doradczych i usług równorzędnych wykorzystywanych na potrzeby realizacji projektu objętego finansowaniem uzasadniono koniecznością:

[TP]

(dowód: akta kontroli str. 759-760)

2.20. We wniosku o finansowanie projektu KRYL nie naliczono dodatkowych kosztów ogólnych związanych z realizacją tego projektu. Wzór wniosku o finansowanie projektów realizowanych w ramach konkursu 1/2011 nie przewidywał określenia takich kosztów, pomimo wyszczególnienia takiej kategorii kosztów w załączniku do regulaminie tego konkursu.

(dowód: akta kontroli str. 19-47, 915)

Zgodnie z regulaminami konkursów nr 4/2013 i 5/2014 we wnioskach o finansowanie projektów BWP oraz ZSDiKO dodatkowe koszty ogólne naliczone zostały ryczałtem w wysokości 8% kosztów kwalifikowanych projektu.

(dowód: akta kontroli str. 759-760)

2.21.

Projekt KRYL

W trakcie realizacji projektu KRYL dokonywano zmian w harmonogramie wykonania projektu i w opisie projektu, określonych w załącznikach do umowy o jego wykonanie i finansowanie. Nie były dokonywane zmiany w kosztorysie projektu. Zmiany wprowadzono aneksami do umowy. Do dnia zakończenia kontroli zawarto 5

aneksów. Aneksem nr 1 z dnia 11 lipca 2012 r. wydłużono termin realizacji I etapu projektu z 6 do 9 miesięcy, a aneksem nr 2 z dnia 16 października 2012 r. – do 11 miesięcy. W ramach tego etapu realizowano jedno zadanie polegające na opracowaniu PK, ATE oraz PrZTT. **[TP]**

Aneksem nr 3 z dnia 23 grudnia 2015 r. zmieniono termin zakończenia realizacji projektu, z dnia 27 grudnia 2015 r. na dzień 27 marca 2016 r. Wydłużony został jednocześnie okres realizacji projektu z 48 do 51 miesięcy, poprzez przyjęcie dłuższego o 3 miesiące okresu realizacji etapu IX zadania IX.1 **[TP]** O wprowadzenie zmian w harmonogramie projektu wnioskowano w związku z pozytywną decyzją Sekretarza Stanu w MON o objęciu projektu nadzorem resortu obrony narodowej. Aneksem tym zmieniono ponadto § 13 umowy zawierający postanowienia w zakresie prawa własności intelektualnej. Zmiany te uzasadniono koniecznością uregulowania zasad obowiązujących przy przejmowaniu praw własności intelektualnej.

Termin zakończenia realizacji projektu oraz okres jego realizacji zmieniono także dwoma kolejnymi aneksami do umowy. Aneksem nr 4 z dnia 25 marca 2015 r. okres realizacji etapu IX wydłużono o 3 miesiące, a całego projektu – do 54 miesięcy. Termin zakończenia realizacji projektu ustalono na dzień 27 czerwca 2016 r. We wniosku o wprowadzenie zmian w umowie podano, że ich konieczność została spowodowana została zaakceptowaniem wniosku o podjęcie czynności nadzoru nad projektem przez MON.

Aneksem nr 5 z dnia 7 czerwca 2016 r., termin zakończenia realizacji projektu ustalono na dzień 27 grudnia 2017 r. Okres realizacji całego projektu wydłużono z 54 do 72 miesięcy. **[TP]**

Termin rozpoczęcia realizacji tego zadania ustalono na 36, a zakończenia na 56 miesiąc od rozpoczęcia realizacji projektu. Nie planowano kosztów realizacji tego zadania. Zmieniono także okresy realizacji etapu VII, VIII i IX. **[TP]**

(dowód: akta kontroli str. 275-338, 918-921, 924-938)

O zmiany w harmonogramie projektu wnioskowano w związku z koniecznością uzupełnienia dokumentów OZP na zgodność z decyzją nr 72/MON z dnia 25 marca 2013 r., **[TP]** uwzględnienia buforów czasowych przeznaczonych na zatwierdzenie dokumentów przez Zamawiającego.

Aneksem nr 5 zmieniono także opis projektu zawarty w załączniku do umowy, w zakresie dotyczącym celu realizacji projektu. **[TP]** Zmiany w opisie projektu spowodowane były podjęciem czynności nadzoru nad projektem przez MON.

(dowód: akta kontroli str. 275-303, 324-338)

W dniu 19 czerwca 2017 r. w trakcie spotkania w NCBR, mającego na celu zdiagnozowanie przyczyn uniemożliwiających realizację projektów KRYL i ZSDiKO zgodnie z harmonogramem, Dyrektor Biura Zarządzania Projektami HSW przedstawił informację dotyczącą stanu realizacji projektu KRYL. Przedstawił zakres prac stanowiący podstawę treści umowy o wykonanie i finansowanie projektu KRYL. **[TP]** Przedstawił argumenty uzasadniające stwierdzenie, że spełnienie oczekiwań IU mija się z tematem i pierwotnym celem pracy oraz jest merytorycznie nieuzasadnione, a w praktyce niewykonalne. We wnioskach stwierdził między innymi że:

- decyzja 72/MON jest użyteczna przy opracowywaniu i wdrażaniu wyrobów elementarnych, nie jest jednak wystarczająca wykładnią dla Zamawiającego i Wykonawcy podczas kreowania rozwiązań systemowych;
- obserwuje się brak nadzoru nad unifikacją wyrobów;
- przyczyna opóźnień programu leży w rozszerzonych oczekiwaniach dotyczących zakresu pracy wykraczającego poza możliwości Konsorcjum o wyroby, które nie były rozważane na etapie składania wniosku i podpisywania umowy;

- brak jest merytorycznych i logicznych podstaw do rozszerzenia zakresu programu poza ramy wyznaczone w umowie o wykonanie i finansowanie projektu KRYL i zaproponowane w wersji PK przedstawionej przez Konsorcjum;
- **[TP]**

(dowód: akta kontroli str. 564-567)

We wniosku o wprowadzenie zmian nr 6/2017 w projekcie KRYL – poprawionym zgodnie z postanowieniami ZN – określono, że terminem zakończenia realizacji projektu będzie 27 grudnia 2018 r., a okres realizacji projektu wynosić będzie 84 miesiące. W uzasadnieniu propozycji zmian wskazano na konieczność poprawienia dokumentów OZP w celu ich zgodności z warunkami decyzji nr 72/MON (w związku z objęciem projektu nadzorem MON) oraz na ustalenia dokonane podczas spotkania w dniu 19 czerwca 2017 r.

[TP]

Propozycję zmian w harmonogramie wykonania projektu uzasadniono tak jak w przypadku wydłużenia okresu realizacji projektu, a ponadto wyznaczeniem buforów czasowych przeznaczonych na zatwierdzenie dokumentów.

Propozycje zmian dotyczyły także opisu projektu. Uzasadniono je potrzebą doprecyzowania wyników końcowych realizacji projektu, wprowadzenia definicji dywizjonowego modułu ogniowego, ujednoczenia nazewnictwa zgodnie z obowiązującą nomenklaturą wojskową. **[TP]**

W dniu 11 grudnia 2017 r. NCBR przekazała informację o wniesieniu kolejnych uwag do wniosku i projektu aneksu oraz o konieczności zawarcia aneksu technicznego, wydłużającego termin realizacji projektu o 2 miesiące, tj. do czasu przygotowania dokumentacji skorygowanej o uwagi ZN.

(dowód: akta kontroli str. 955-979)

Projekt BWP

Według stanu na dzień 27 października 2017 r. HSW wystąpiła do NCBR z trzema wnioskami o wprowadzenie zmian w realizowanym projekcie BWP i na podstawie tych wniosków zawarto trzy aneksy do umowy²⁶.

Pierwszy wniosek²⁷ dotyczył zmiany harmonogramu wykonania projektu polegający na przesunięciu części środków do sfinansowania zadań realizowanych przez konsorcjantów: **[TP]**

Drugi wniosek²⁸ dotyczył zapisów umowy związanych ze zmianą adresu siedziby HSW²⁹ i zmianą nazwy członka Konsorcjum³⁰ oraz zmiany w opisie projektu. Zmiana dotyczyła dodania podpunktu 5 w opisie pkt 2.7 „Określenie przewidywanego wpływu wdrożenia na stan bezpieczeństwa i obronności państwa, środowiska naturalnego, tworzenia nowych miejsc pracy, rozwoju społeczeństwa” w związku z potrzebą uzupełnienia zapisów umowy **[TP]**

Trzeci wniosek³¹ dotyczył zmiany harmonogramu wykonania projektu i jego opisu. Wynikały one z nowego podziału zadań w wyniku, którego włączono konsorcjanta **[TP]** do realizacji zadań, do których pierwotnie nie był planowany. Kolejne zmiany w harmonogramie dotyczyły terminu rozpoczęcia i zakończenia realizacji poszczególnych zadań w projekcie, w tym zakończenia jego realizacji z dnia 23 października 2019 r. na dzień 23 czerwca 2020 r. Spowodowane było to brakiem zatwierdzenia dokumentów będących wynikiem prac etapu II (PrZTT, ATE i PK),

²⁶ Nr 1/2016 w dniu 21 kwietnia 2016 r., nr 2/2017 z dnia 12 stycznia 2017 r. i nr 3/2017 z dnia 22 marca 2017 r.

²⁷ Z dnia 20 stycznia 2016 r.

²⁸ Z dnia 21 grudnia 2016 r.

²⁹ Z ul. Kwiatkowskiego 1 na ul. Kasprzyckiego 8

³⁰ Konsorcjum Akademii Obrony na Akademii Sztuki Wojennej

³¹ Z dnia 30 stycznia 2017 r.

które stanowiły podstawę merytoryczną do realizacji kolejnych zadań oraz wstrzymaniem finansowania projektu.

Decyzje o wystąpieniu z ww. wnioskami o dokonanie zmian w umowie podmioty wchodzące w skład Konsorcjum podejmowały, po analizie przebiegu realizacji projektu na posiedzeniach Komitetu Sterującego w formie uchwał. Konieczność ww. zmian w umowie nie była spowodowana sporządzeniem jej bez uwzględnienia kluczowych WO oraz wymagań określonych w decyzji 72/MON. Nie stwierdzono przypadków realizacji projektu bez pisemnych zmian umowy, wymaganych jej zapisami.

(dowód: akta kontroli str. 155-274, 1532-1582)

Projekt ZSDiKO

W trakcie realizacji projektu ZSDiKO jednokrotnie doszło do odstępstw w realizacji projektu od Harmonogramu wykonania projektu oraz Kosztorysu projektu.

[TP]

Podmioty wchodzące w skład konsorcjum w formie uchwały ustaliły, że należy wnioskować o dokonanie zmiany w tym zakresie w umowie i należy sporządzić aneks do umowy o wykonanie i finansowanie projektu. Wniosek w tej sprawie został złożony w NCBR w dniu 29.05.2014 r.

[TP]

Zmiana umowy spowodowała zmianę Załącznika nr 2 „Harmonogram wykonania projektu” oraz Załącznika nr 3 „Kosztorys projektu”.

(dowód: akta kontroli str. 761-762)

2.22.

Projekt KRYL

HSW przekazała do NCBR 4 raporty z zakończenia 6 rozliczonych etapów realizacji projektu: raport z zakończenia etapu nr I, łączny raport z zakończenia etapów nr II i III, raport z zakończenia etapu nr IV oraz łączny raport z zakończenia etapów nr V i VI. Do raportów dołączano sprawozdania merytoryczne z wyników uzyskanych w trakcie realizacji etapów objętych raportami. Dane zawarte w raportach – dotyczące zakresu wykonanych zadań, terminów wykonania zadań i kosztów ich realizacji – były zgodne ze stanem faktycznym.

Do HSW przekazano protokoły ZN z oceną realizacji etapu I oraz etapu II i III. W obydwóch protokołach ZN oceniał, że kontynuacja realizacji projektu prowadzi do osiągnięcia zakładanych wyników i celów projektu, został uzyskany zakładany poziom gotowości technologii, oraz że zakres merytoryczny wykonanych zadań był zgodny z założeniami umowy. W protokole z oceny realizacji I etapu wskazano, że pewnym zagrożeniem niewykonania zadań zgodnie z umową mógł być termin opracowania WZTT przez IU.

(dowód: akta kontroli str. 980-1057)

Członek Zarządu Dyrektor Rozwoju HSW wyjaśnił, że *do chwili obecnej* [do dnia 27 listopada 2017 r.] *NCBR nie dostarczył protokołu Zespołu Nadzorującego zatwierdzającego raport rozliczający zadania etapów IV, V i VI, oraz że HSW nie otrzymała również od NCBR informacji odnośnie zaakceptowania bądź odrzucenia raportu.*

(dowód: akta kontroli str. 1059-1061)

[TP]

(dowód: akta kontroli str. 275-303, 1062-1065)

Projekt BWP

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w umowie o wykonanie i finansowanie projektu (§8) HSW przedłożyła do NCBR raporty z zakończenia etapu I i II. W trakcie realizacji

etapu I i II projektu wystąpiły odstępstwa od warunków ustalonych w umowie, które zgodnie z §10 pkt 4 umowy nie były uważane za zmiany warunków realizacji projektu i powodowały konieczności zmiany umowy. Zmiany te polegały na przesunięciu kosztów pomiędzy poszczególnymi etapami oraz przesunięciu terminu zakończenia etapu II o jeden miesiąc. Zgodnie z §10 pkt 6 umowy HSW niezwłocznie poinformowała NCBR o dokonanych zmianach.

W wyniku realizacji I i II etapu osiągnięto zakładane efekty, tj. opracowano i przekazano do NCBR i IU następujące dokumenty: SW, WZTT, PrZTT, ATE i PK. ZN pozytywnie ocenił zrealizowane i rozliczone etapy projektu³² pod względem formalnym i merytorycznym.

W ocenie merytorycznej I etapu wskazano m.in., że w przedstawionym SW dokonano analizy aktualnie eksploatowanych BWP oraz odniesiono się do możliwości ich pozyskania na wyposażenie wojska z zachowaniem WO Gestora. Podano również, że opracowany projekt WZTT został wykonany zgodnie z Normami Obronnymi oraz obowiązującymi decyzjami MO, a przyjęte parametry zapewniają osiągnięcie zdolności określonych przez Gestora w WO i mogą stanowić podstawę do realizacji drugiego etapu prac. W ocenie merytorycznej II etapu wskazano elementy jakie zawierały opracowane w wyniku jego realizacji dokumenty PrZTT, ATE i PK oraz podano, że zostały one opracowane w formie spełniającej wymagania decyzji nr 72/MON. Poddano również, że mimo opóźnień, dalsza realizacja projektu doprowadzi do osiągnięcia zakładanych wyników i celów.

[TP]

Zgodnie z harmonogramem ustalonym aneksem nr 3/2017 z dnia 22 marca 2017 r. do umowy o wykonanie i finansowanie projektu, opracowanie Dokumentacji Technicznej Prototypu (DTP) przewidziano w zadaniu nr 8 etapu IV, które ma być realizowane w okresie od 24 lipca 2017 r. do 24 kwietnia 2018 r. Wykonanie prototypu SpW zaplanowano w zadaniu nr 9 etapu IV, które będzie realizowane w okresie od 24 lutego 2018 r. do 23 października 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1324-1399, 1583-1585)

Projekt ZSDiKO

Do czasu wstrzymania przez NCBR finansowania projektu ZSDiKO do NCBR przekazano raport z rozliczenia etapu I projektu. Raport z zakończenia etapu nr I badań naukowych, sporządzony w dniu 11 lipca 2014 r., został przekazany do NCBR w dniu 14 lipca 2014 r. wraz ze sprawozdaniem merytorycznym z uzyskanych wyników w ramach etapu I. Raport przekazano zgodnie z wymogami ustalonymi w umowie. Pismem z dnia 16 lipca 2014 r. przekazano do NCBR uaktualniony raport z zakończenia etapu I.

[TP]

NCBR pismem z dnia 5 września 2014 r. poinformowało HSW, iż w dniu 31 lipca 2014 r. upłynął termin dostarczenia WZTT, opracowanych w wyniku realizacji etapu I badań naukowych. W piśmie poinformowano również, że ze względu na niedostarczenie tego dokumentu oraz nieustosunkowanie się do wniosków ZN, nie można dokonać oceny raportu.

Zgodnie z notatką z dnia 25 lipca 2014 r. ze spotkania roboczego ZN, którego celem była ocena raportu z zakończenia etapu I badań naukowych, HSW nie dostarczyła do NCBR dokumentu wynikowego etapu I, tj. WZTT. HSW nie dostarczyła także do NCBR dokumentu SW oraz nie poinformowała w raporcie z zakończenia etapu I o przygotowaniu tego dokumentu. Ponadto członkowie ZN uznali, że nie uzyskano założonego w umowie III stopnia gotowości technologii dla tego etapu.

³² Protokół nr 1/2015 z dnia 16 lutego 2015 r. i 7 kwietnia 2015 r. oraz protokół nr 2/2016 z dnia 4 sierpnia 2015 r. i 10 listopada 2016 r.

Pierwsza wersja WZTT³³ z dnia 10 lipca 2014 r. opracowana w ramach etapu I została przekazana do NCBR w załączeniu do pisma z dnia 16 września 2014 r. NCBR pismem z dnia 25 września 2014 r. zwróciło się do HSW o opracowanie i dostarczenie do NCBR dokumentu wynikowego z realizacji etapu I, tj. SW na podstawie zapisów załącznika nr 1 do umowy o wykonanie i finansowanie projektu (Opis projektu – pkt D2 – Cele szczegółowe).

Do dnia zakończenia kontroli NIK dokument WZTT oraz SW nie zostały zatwierdzone.

HSW i NCBR informowane były o tym przez IU:

- pismem z dnia 7 października 2015 r. IU informował, że „dokumenty są niekompletne i nie uwzględniono w nich uwag zgłoszonych przez ZN, w związku z czym IU odsyła te dokumenty bez rozpatrzenia”,
- pismem z dnia 18 listopada 2015 r. IU informował, że zweryfikował po raz trzeci SW i WZTT, w jego ocenie „zawartość merytoryczna dokumentów w dalszym ciągu nie pozwala na skierowanie ich do uzgodnień wewnątrzresortowych, tym samym zatwierdzenie WZTT w bieżącym roku nie będzie możliwe”, w załączeniu do pisma przekazano wstępne istotne uwagi do projektów SW i WZTT.

W dniu 15 grudnia 2015 r. odbyło się spotkanie ZN i przedstawicieli HSW, podczas którego omówiono uwagi resortu obrony do dokumentów SW i WZTT, na spotkaniu zdecydowano m.in., że HSW po otrzymaniu uwag Zarządu Wojsk Rakietowych i Artylerii ponownie opracuje dokumenty SW i WZTT i prześle je do NCBR. HSW pismem z dnia 4 lutego 2016 r. poinformowała NCBR, iż nie otrzymała od Zarządu Wojsk Artylerii uwag dotyczących dokumentów SW i WZTT, w związku z czym HSW nie jest w stanie opracować finalnych dokumentów SW i WZTT.

Szef Zarządu Wojsk Rakietowych i Artylerii pismem z dnia 24 lutego 2016 r. poinformował HSW, że SW i WZTT nie mogą być pozytywnie zaopiniowane, ze względu na brak spójności i niejednokrotnie błędne przestrzeganie zapisów Wymagań Operacyjnych, co powoduje, że dokumenty te należy ponownie przesłać do zaopiniowania do wszystkich zainteresowanych instytucji.

IU pismem z dnia 9 września 2016 r. przekazał HSW zbiorcze uwagi ZN do dokumentów SW i WZTT, opracowanych w ramach realizacji I etapu projektu ZSDiKO. W piśmie podano, że ze względu na ilość i charakter zgłoszonych uwag do projektu WZTT i SW, dokumenty te nie mogą zostać pozytywnie ocenione przez IU i przesłane do dalszych uzgodnień w resorcie obrony narodowej.

Raport z realizacji etapu II zadania 2.1., 2.2., 2.3. nie został opracowany (poniesione przez HSW koszty w tych zadaniach opisano w pkt 14 wystąpienia pokontrolnego).

Projekt ZSDiKO w dniu 5 lutego 2015 r. został objęty nadzorem MON w obszarze obronności i bezpieczeństwa państwa.

[TP]

(dowód: akta kontroli str. 503-504, 509-607, 608, 615-622, 763-770)

Wyjaśnienia Dyrektora Rozwoju HSW w sprawie aktualnego stanu realizacji projektu ZSDiKO znajdują się w pkt 12 wystąpienia pokontrolnego.

HSW dysponował *Instrukcją w sprawie określenia wymagań na dokumentację techniczną uzbrojenia i sprzętu wojskowego* oraz *Instrukcją w sprawie określenia wymagań na dokumentację techniczną uzbrojenia i sprzętu wojskowego*, które stanowią załączniki do decyzji nr 349/MON Ministra Obrony narodowej z dnia 20 września 2011 r. w sprawie wprowadzenia ww. instrukcji³⁴. Instrukcje te zostały pobrane ze strony internetowej Inspektoratu Uzbrojenia.

³³ w piśmie poinformowano, że dokument nie został uaktualniony na zgodność z Wymaganiami Operacyjnymi

³⁴ Dz. Urz. MON Nr 19 poz. 287

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym powyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

HSW realizowała umowy o wykonanie i finansowanie projektów zgodnie z ich postanowieniami.

Dotychczasowa realizacja objętych kontrolą projektów na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa nie przebiegała w sposób pozwalający na uzyskanie zakładanych efektów w ustalonych pierwotnie terminach. Główną przyczyną były przedłużające się uzgodnienia dotyczące dokumentów etapu OZP.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁵ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Rzeszów, dnia 29 grudnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

Kontroler
Roman Tadla
Główny specjalista kontroli państwowej

/-/

/-/

Kontroler
Marek Wójtowicz
Główny specjalista kontroli państwowej

/-/

Kontroler
Sławomir Kochman
Główny specjalista kontroli państwowej

/-/

³⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 524